

ÖSSZEFOGLALÓ JELENTÉS

az Emelőgépek üzemeltetésének munkabiztonsági
célvizsgálatáról

(2013. augusztus 01. - szeptember 30.)

Budapest, 2013. december 12.

I. A célvizsgálat elrendelésének előzménye

A **Nemzeti Munkaügyi Hivatal Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatósága** (a továbbiakban: NMH MMI) **2013. évi ellenőrzési irányelveinek** „II. A munkavédelmi ellenőrzés elvei” című fejezete „Az ellenőrizendő főbb tevékenységi körök, szakmák, ágazatok” rész 2. pontjában kiemelt ellenőrizendő területként szerepel az **Emelőgépek üzemeltetésének munkabiztonsági célvizsgálata**.

Az emelőgépek üzemeltetésének ellenőrzését az indokolta, hogy 2012-ben a kiemelt ellenőrzési területek kijelöléséig beérkezett azonnali jelentések alapján megállapíthatóan, szabálytalan emelőgép üzemeltetéssel, teheremeléssel, anyagmozgatással kapcsolatban több halálos és súlyos (csonkolásos, életveszélyes) kimenetelű munkabalesetet jelentettek be.

Az „Irányelvek”-ben foglaltak alapján az NMH MMI főigazgató-helyettese a fővárosi/megyei kormányhivatalok munkavédelmi és munkaügyi szakigazgatási szervének munkavédelmi felügyelőségei (a továbbiakban: felügyelőségek) részére a 2013. augusztus 01.- szeptember 30. közötti időszakban elrendelte az Emelőgépek üzemeltetésének munkabiztonsági célvizsgálatát.

II. A vizsgálat előkészítése

Az ellenőrzéssel érintett kötelezettséget előíró jogszabály elsősorban: a 47/1999. (VIII. 4.) GM rendelettel kiadott Emelőgép Biztonsági Szabályzat (a továbbiakban: EBSZ), továbbá az adott géptípusra, munkaeszközökre, valamint a felülvizsgálatokra vonatkozó szabványok.

A Felügyelőségek által lefolytatásra kerülő célvizsgálatot a NMH MMI Munkavédelmi Főosztálya (a továbbiakban: Főosztály) készítette elő. A Felügyelőségek munkavédelmi felügyelői az ellenőrzéseiket a központilag kidolgozott egységes szempontrendszer alapján végezték.

A Főosztály a célvizsgálatba bevonásra kerülő munkáltatók kiválasztásához szempontként jelölte meg, hogy az ellenőrzést a megyei munkavédelmi felügyelőségeknek a megyére jellemző munkáltatóknál végzett munkákra figyelemmel – a lehető legszélesebb körre kiterjedően – végezzék. Vizsgálat alá kellett vonni az építőiparhoz, a mezőgazdasághoz, a hulladékszállításhoz, valamint a termeléshez kapcsolódó anyagmozgatási technológiai folyamatokat, az ott alkalmazott emelőgépeket és használatuk jogszerűségét, továbbá a raktározásra/tárolásra használt létesítményekben, kereskedelemben használt emelőgépeket is. További szempont volt az emelőgépek üzemeltetésénél foglalkoztatottak munkakörülményeinek a vizsgálata is.

Avizsgálat kritériumai között fontos szerepet játszott továbbá, hogy a célvizsgálatba bevonandó munkáltatók kiválasztása során a megyében folyó azon jellemző területek, tevékenységek mindegyikéből legalább 1-1 kerüljön vizsgálatra, ahol emelőgépet üzemeltetnek.

A munkáltatók kiválasztásánál az is szempont volt, hogy mekkora az adott munkáltató (összes, nem az emelőgépekkel érintett) munkavállalói létszáma. Volt közöttük nagyobb létszámot foglalkoztató munkáltató, de volt néhány főt foglalkoztató is.

A kiválasztásnál arra is figyelemmel kellett lenni, hogy vizsgálják azokat a munkáltatókat is, amelyek emelőgépes „előélete” valamely szempontból már a látókörükbe került, pl. sok emelőgépes hiányosság volt korábban, vagy esetleg (súlyos) emelőgéppel kapcsolatos munkabaleset volt a munkáltatónál pl. az elmúlt 5 évben.

A Főosztály szempontként jelölte meg, hogy az ellenőrzés alá vont munkáltatók száma a célvizsgálat két hónapja alatt munkavédelmi felügyelőnként legalább 10 legyen.

Az ellenőrzéseknek döntően a műszaki, biztonsági állapot vizsgálatára kellett kiterjedni, a jogszabályokban/szabványokban előírt dokumentációk vizsgálatát csak konkrét műszaki, biztonsági hiányosságok feltárása esetén volt indokolt elvégezni.

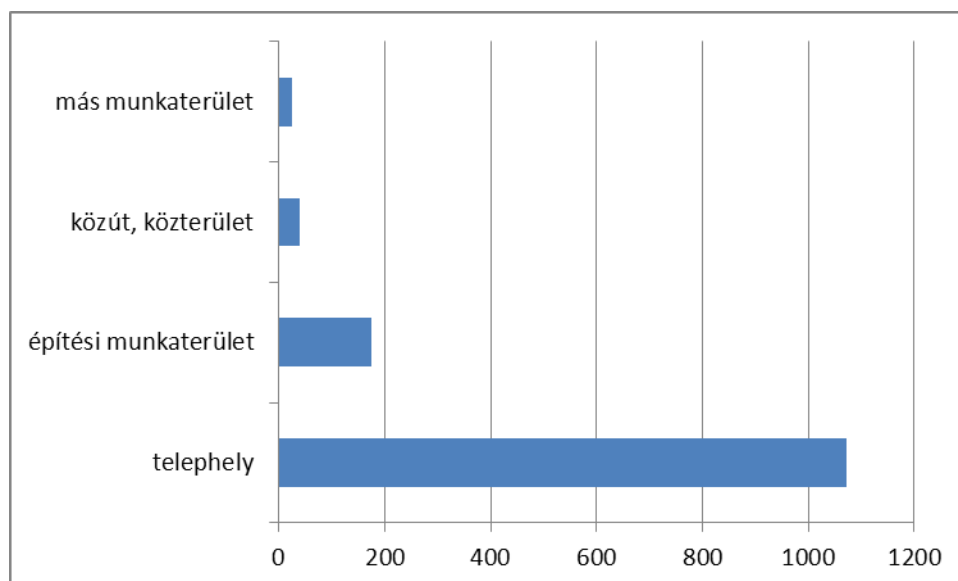
Az ellenőrzött emelőgépek aránya:

- daru: legalább 10%;
 - targonca: legfeljebb 40%;
- volt felügyelőnként.

III. Vizsgálati eredmények, adatok

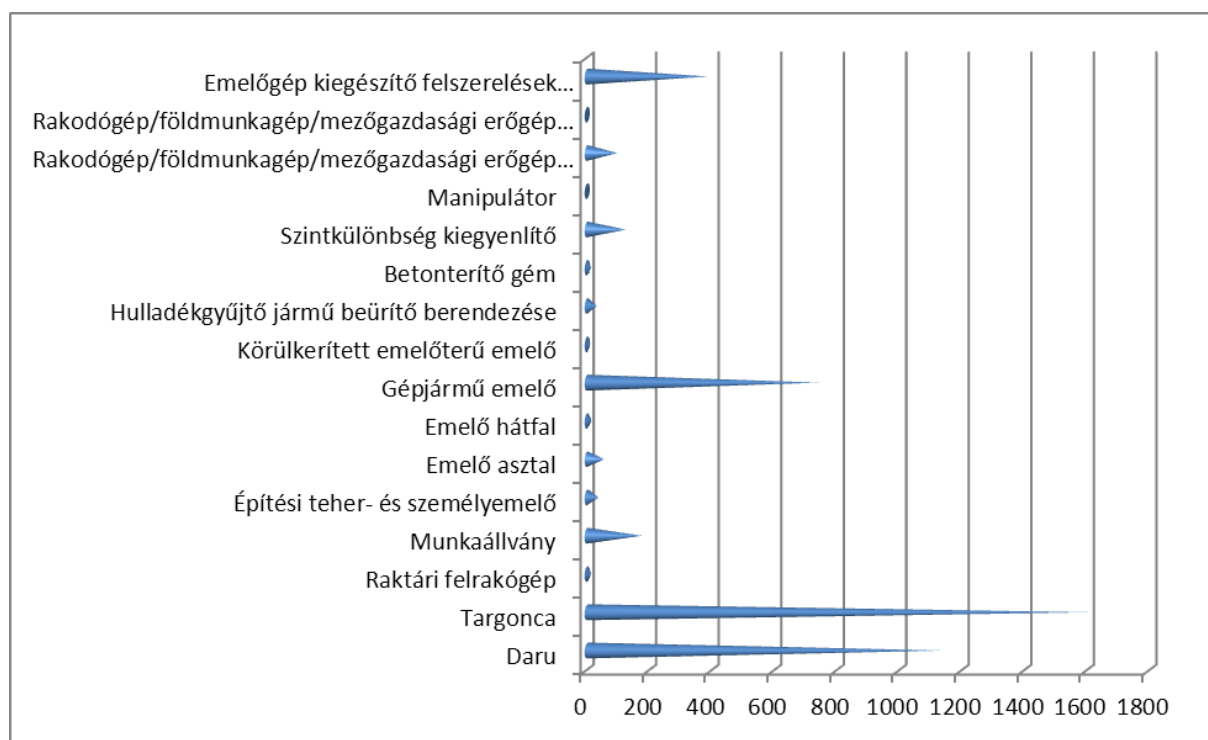
- Ellenőrzött munkáltatók száma:	1312
Ebből:	
• telephelyen:	1072
• építési munkaterületen:	175
• közúton, közterületen:	40
• más munkaterületen:	25

1. ábra
Az ellenőrzött munkáltatók megoszlása

- Szabálytalansággal érintett munkáltatók száma	:	1237	(94%)
- Az ellenőrzött emelőgépek száma:		4438	
Ebből:			
• Daru:		1139	(26%)
• Targonca:		1601	(36 %)
• Raktári felrakógép:		13	
• Munkaállvány:		176	
• Építési teher- és személyemelő:		36	
• Emelő asztal:		54	
• Emelő hátfal:		14	
• Gépjármű emelő:		742	
• Körülkerített emelőterű emelő:		10	
• Hulladékgyűjtő jármű beürítő berendezése:		30	
• Betonterítő gép:		13	
• Szintkülönbség kiegyenlítő:		124	
• Manipulátor:		1	
• Rakodógép/földmunkagép/mezőgazdasági erőgép emelőgép, daru üzemmódban:		97	
• Rakodógép/földmunkagép/mezőgazdasági erőgép személyemelőként használva:		1	
• Emelőgép kiegészítő felszerelések			
• Tehermegfogó/teherfelvevő eszköz/függeszték stb.:		387	

2. ábra
Az ellenőrzött emelőgépek megoszlása

- Szabálytalansággal érintett emelőgépek száma és aránya:	2421	(54%)
Ebből:		
• Daru:	551	(48%)
• Targonca:	1042	(66%)
• Raktári felrakógép:	8	(61%)
• Munkaállvány:	71	(40%)
• Építési teher- és személyemelő:	13	(36%)
• Emelő asztal:	41	(76%)
• Emelő hátfal:	14	(100%)
• Gépjármű emelő:	431	(58%)
• Körülkerített emelőterű emelő:	4	(40%)
• Hulladékgyűjtő jármű beürítő berendezése:	9	(30%)
• Betonterítő gém:	11	(85%)
• Szintkülönbség kiegyenlítő:	28	(23%)
• Manipulátor:	1	(100%)
• Rakodógép/földmunkagép/mezőgazdasági erőgép emelőgép, daru üzemmódban:	68	(70%)
• Rakodógép/földmunkagép/mezőgazdasági erőgép személyemelőként használva:	1	(100%)
• Emelőgép kiegészítő felszerelések		
• Tehermegfogó/teherfelvevő eszköz/függeszték stb.:	128	(33%)

- Az érintett munkáltatók ellenőrzött munkavállalóinak száma:

13897 fő

Ebből:

• Gépkezelő	3868 fő
• Gépet használó	809 fő
• Emelőgép ügyintéző	35 fő
• Karbantartó	112 fő
• Az emelőgép hatókörében tartózkodó	2414 fő
• Egyéb	6659 fő

- Az ellenőrzéssel érintett munkáltatók munkavállalóin

túl ellenőrzött személyek száma:

534 fő

- Szabálytalansággal érintett munkavállalók száma és aránya: **3087 fő(21%)**

Az ellenőrzések eredményeként az eljáró felügyelők a következő intézkedéseket hozták:

1. Hiányosság megszüntetését előíró határozatok

- Határozatok száma:	1177 db
- Intézkedési pontok száma:	5499 db

2. Felfüggesztő határozatok

- Határozatok száma:	596 db
- Érintett munkavállalók száma:	1890 fő
- Felfüggesztett munkaeszközök száma:	960 db

- Felfüggesztett tevékenységek száma:	584 db
3. Foglalkoztatást megtiltó határozatok	
- Határozatok száma:	229 db
- Eltiltott munkavállalók száma:	403 fő
4. Figyelemfelhívások	
- Figyelemfelhívások száma:	23 db
5. Munkavédelmi bírsághatározatok	
- Határozatok száma:	23 db
- Munkavédelmi bírságok összege:	1 443 900 Ft
6. Eljárási bírságok	
- Száma:	5 db
- Eljárási bírság összege:	160 000 Ft

IV. Az ellenőrzések tapasztalatai

ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

➤ Kezelői jogosultság

Az ellenőrzési tematikában kiemelten fontos szerepet kapott az emelőgépek kezelői jogosultságának az ellenőrzése.

Az emelőgép kezelői jogosultságok terén jelenleg sok a bizonytalanság.

Az emelőgépek munkavédelmi célvizsgálata végrehajtásának alapvető feltétele volt, hogy a vizsgálatot végző felügyelő az emelőgépet működése közben is láthassa. Ehhez szükséges volt a vizsgálandó emelőgép kezelésére jogosult gépkezelő jelenlétére. Így a vizsgálatot a felügyelőnek minden esetben a kezelői jogosultság(ok) ellenőrzésével kellett kezdenie.

Az EBSZ előírása szerint:

„Emelőgépet önállóan az a személy kezelhet, aki

- *18. életévét betöltött, vagy szakmunkás,*
- *a feladat elvégzésére a vonatkozó jogszabály szerint előzetes és időszakos orvosi vizsgálat alapján alkalmas,*
- *rendelkezik az emelőgép kezelésére államilag elismert szakképesítéssel és a helyváltoztatásra is képes emelőgép esetében – ha azt maga vezeti – az ahhoz szükséges vezetői engedéllyel.”*

2009. január 1-je óta nincs lehetőség a korábban valamennyi ágazatban érvényes – a 6/1980. (I. 25.) ÉVM-KPM együttes rendelet alapján kiadott „mustársárga” – ÉPÍTŐGÉPKEZELŐ JOGOSÍTVÁNY kiadására, megszerzésére.

A már korábban megszerzett/meglévő ÉPÍTŐGÉPKEZELŐ JOGOSÍTVÁNY-ok esetében zavart okoz a 40/2009. (VIII. 31.) KHEM rendelet 8. § (4) bekezdésében előírt 2015. december 31-i hatánap a „mustársárga” építőgépkezelő jogosítványok érvényességének lejártára.

Ugyanakkor kérdéses, hogy a KHEM rendelet a saját ágazatára, vagy a nemzetgazdaság egészére vonatkozóan határozza meg az országos érvényű, hatósági engedély/jogosítvány érvényességének a lejártát. Kérdéses továbbá, hogy a azok pótlása, cseréje hogyan lesz megoldva.

A kezelői jogosultság érvényességéhez az orvosi alkalmasság érvényessége is hozzátartozik, ezen a területen sem mindenki előtt ismeretes a 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet 4. számú melléklet szerinti maximális időtartam, ameddig az életkortól függően, a jogosítvány érvényesíthető.

Előfordulnak még korábban pl. az 5/1985. (VII. 1.) IpM-BkM-MÉM együttes rendelet alapján szerzett targoncavezetői jogosítványok, vagy még az Emelőgépek Balesetelhárító és Egészségvédő Óvórendszabály (1/1978. (I. 28.) KGM-KPM-ÉVM együttes rendelet) alapján kiadott „házi” jogosultságok is. Ezek érvényessége napjaink mindennapi kérdései.

Jelenleg még ritkán, de azért előfordulnak a külföldön szerzett „valamilyen” kezelői jogosultságok. Ezek honosítása az esetek többségében elmarad, ezért nem állapítható meg, hogy mire vonatkoznak.

A személyi feltételek ellenőrzése során megállapítást nyert, hogy az emelőgép kezelők főképp az ÉKKO Kft.-nél, a Nemzeti Közlekedési Hatóságnál, az idősebb munkavállalók a Környezetvédelmi Intézetnél szereztek emelőgép kezelő jogosítványokat. A mai átmeneti helyzetre jellemző, hogy sokszor megtalálható még a „mustársárga” építőipari gépkezelő jogosítvány, de az is látható, hogy egyre több munkáltató küldte el dolgozóit 2009. január 1-je után OKJ-s tanfolyamra és gyakorlati vizsgára, vagyis egyre többen tartják fontosnak a munkavállalók emelőgép kezelői ismereteinek felfrissítését.

Nem volt meglepő, hogy esetenként nehéz volt a vizsgálandó emelőgépre megfelelő, érvényes kezelői jogosultsággal rendelkező munkavállalót megtalálni a daruk, targoncák vizsgálatának elvégzéséhez a felügyelőknek. Előfordult, hogy azért hiúsult meg egy-egy ellenőrzés, mert az adott munkáltatónál nem volt érvényes kezelői jogosultsággal rendelkező munkavállaló.

A tapasztalatok alapján a legtöbb probléma a kezelői jogosultságokkal volt. Szinte minden esetben más jogosítványt, házi vizsgát, szakmunkás bizonyítványt, tanúsítványt találtak a felügyelők. A legtöbb esetben a 6/1980. (I. 25.) ÉVM-KPM együttes rendelet alapján kiadott „mustársárga” építőgép-kezelő jogosítványt mutattak be.

Az emelőgép kezelők összesen 4138 db emelőgép kezelői jogosultságot igazoló dokumentumot adtak át az ellenőrzést végzőknek, azonban 211 esetben úgy kezelték az emelőgépet, hogy egyáltalán nem volt semmilyen kezelői jogosultságuk. Ez a vizsgált esetek mintegy 5 %-a volt.

A bemutatott kezelői jogosultságok közül:

- 112 nem a kezelt emelőgép kezelésére jogosított;
- 193 esetben a munkáltató adta azt ki, jogosulatlanul;
- 358 esetben az 5/1985. (VII. 1.) IpM-BkM-MÉM együttes rendelet alapján, de már a rendelet 1990. május 1-jei hatályon kívül helyezése után adták ki a targoncavezetői jogosítványt;

- 173 kezelői jogosultság az orvosi alkalmasság szempontjából nem volt érvényes.

Kirívó megállapítás, hogy az orvosi alkalmasság érvényességét – a 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet 4. számú mellékletében – a gépkezelő életkorához tartozó megengedett időtartamot meghaladóan állapították meg a foglalkozás-egészségügyi orvos az esetek csaknem 45 %-ában.

A 2009. január 1-je után kiadott 829 db Emelőgépkezelő, illetve Targoncavezető OKJ-s „kép színű” vizsgabizonyítványhoz csak 295 esetben volt „Tanúsítvány” arról, hogy gyakorlati vizsgán milyen emelőgép/targonca kezeléséből tett sikeres vizsgát a gépkezelő. Így az esetek több mint 64%-ában nem lehetett – és a munkáltató sem tudja – eldönteni, hogy valójában pl. emelőasztalt, vagy építési toronydarut kezelhet az OKJ-s „Emelőgépkezelő” Bizonyítvány tulajdonosa.

Az OKJ-s bizonyítvánnyal igazolt kezelői jogosultság ellenőrzésekor problémát okozott az orvosi alkalmasság ellenőrzése, ugyanis a bizonyítvánnyal rendelkező gépkezelők részére az alkalmassági igazolást gyakran nem emelőgép kezelői tevékenységre, hanem a munkavállaló általános munkakörére pl. hegesztő, lakatos állította ki a foglalkozás-egészségügyi orvos. Az OKJ-s Bizonyítványban nincs lehetőség az orvosi alkalmasság bejegyzésére.

9 db **külföldön** (pl. Angliában, Németországban) **szerezett jogosítványt** is bemutatottak a gépkezelők, azonban ezek közül csak 2 db volt honosítva.

A bemutatott 464 db kismegkezelői jogosítvány a következő emelőgépek kezelésére szolt jogosulatlanul:

- daru	70
- targonca	155
- raktári felrakógép	8
- munkaállvány	4
- építési teher- és személyemelő	5
- emelőasztal	8
- emelő hátfal	6
- gépjármű emelő	179
- hulladékgyűjtő jármű beürítő berendezése	21
- betonterítő gép	3
- szintkülönbség kiegyenlítő	5

6 esetben előfordult, hogy másik, korábbi munkáltató által kiadott – de a vizsgálat alá vont munkáltatónál **nem érvényes** –, kismegkezelői jogosítvánnyal kezelték az emelőgépet.

A nehezen áttekinthető szabályozás miatt a munkáltatók, munkavállalók, munkavédelmi szakemberek, de még az emelőgépek vizsgálatait végző emelőgép szakértők körében is bizonytalanság van a jelenleg hatályos emelőgép kezelői jogosítványok, az adott emelőgéphez szükséges végzettségek tekintetében.

A **gépjármű emelőknél** is tanácstalanság figyelhető meg. Tíz autószerelő/javító vállalkozásból nyolcnál nem volt elvégezhető a célvizsgálat szerinti ellenőrzés, mert a

gépjárműemelő kezelői jogosultságot nem tudták igazolni, így nem lehetett az emelő üzemeltetési vizsgálatát folytatni.

A munkáltatók szerint elfogadhatatlan, hogy gépjárműszerelők ezeket az emelőgépeket külön vizsga nélkül ne kezelhessék. A pénzügyileg erősebb cégeknél vizsgáztatták a munkavállalókat, máshol házi oktatást és vizsgát tartottak, megint máshol egyszerűen kijelentették, hogy egy autószerelőnek az eszközt is kezelni kell. A probléma onnan ered, hogy az autószerelő szakképesítéseknél nem történik meg az emelőgép kezelő képzés is, alapvetően az autószerelő szakképesítést kellene átalakítani és kibővíteni az államilag elismert emelőgépkezelő szakképesítéssel. A cél az lehetne, hogy minden autószerelő szakképesítést szerző személy azzal párhuzamosan emelőgépkezelő szakképesítést is szerezzen.

A munkáltatók a kezelői jogosultság igazolásához szükséges dokumentumok gyakran változó formái, valamint a vizsgáztatók körének folyamatos változásai miatt nehezen tudnak eligazodni a követelmények és a tanfolyamok között, ezért egyértelmű szabályozásra várnak, hogy annak megfelelhessenek.

➤ **Teherkötözés**

A teherkötözők képzését jelenleg a munkáltatók végezhetik saját munkaterületükön pl. munkavédelmi oktatás keretében. Korábban országos érvényű teherkötözői jogosultságot lehetett szerezni, amely bármely munkáltatónál érvényes lehet.

A teherkötözést, irányítást végző 77 személy rendelkezett jogosultsággal, de 10 esetben ezt jogosulatlanul végezték. 23 esetben állapították meg a felügyelők a szabálytalan teherkötözést. Ilyen volt pl. amikor a teherkötözés során nem a megfelelő állapotú kötözőeszközt használták. A kötözőeszközökről a legtöbb esetben nem vezettek nyilvántartást és a felülvizsgálatukra többnyire nem került sor.

A sodronykötél függesztékek szemrevételezésekor több esetben találtak a felügyelők deformálódott, szakadt kötelekkel, melyeket helytelenül tároltak.

Gyakran előfordult, hogy az azonosítási szám hiányzott, vagy olvashatatlan volt az eszközön.

➤ **Munkavédelmi oktatás**

A munkavédelmi oktatásról a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény 55. § rendelkezik.

*„...Az oktatás elvégzését a **tematika megjelölésével** és a résztvevők aláírásával ellátva írásban kell rögzíteni....”*

Ezt szigorítja az EBSZ I. fejezet 6. pontja, miszerint:

*„A munkavédelmi oktatásokhoz az üzemeltető **munkavédelmi szakképzettséggel rendelkező személlyel** tematikát készített, amelynek ki kell terjednie a munkahelyek, munkaeszközök, a technológia kockázataira, annak elhárítására, a vonatkozó jogszabályok betartására.*

Igazolható módon meg kell győződni a munkavédelmi ismeretek elsajátításáról.”

Az ellenőrzés alá vont emelőgép kezelők, kötözők **munkavédelmi oktatása** 558 esetben elmaradt.

Sajnálatos módon 496 esetben az emelőgép kezelők részére nem készült oktatási tematika. További 432 esetben készült oktatási tematika, azonban az nem terjedt ki a munkahelyek, munkaeszközök, a technológia kockázataira, annak elhárítására, a vonatkozó jogszabályok betartására.

Karbantartó üzemben fordult elő, hogy a dolgozók oktatása nem volt megfelelő hatékonyságú, hiszen híddaruval mozgattak több tonnás szerszámokat, de a védősisak használata nem volt egyértelmű a dolgozók számára, ugyanakkor az egyéni védőeszköz juttatási rend egyértelműen szabályozta a sisak használatot.

➤ **Emelőgép napló**

Az emelőgép napló az a minden emelőgépen elhelyezendő dokumentum, amelyből az emelőgép „élete” nyomon követhető. Kiderül belőle az emelőgép mindennapi állapota a kezelő által végzett műszakonkénti vizsgálat megállapítása szerint, a meghibásodások, azok kijavítása, a karbantartások ténye, a felülvizsgálatok fajtája és időpontja, a felülvizsgáló neve, megállapításai.

Ehhez képest a gyakorlatban, sok esetben pl. csak az üzemórák nyilvántartására használják ezt a formájában nem, csak tartalmában megkötött dokumentum, mely lehet akár „kockás” füzet is.

Az emelőgép naplók vizsgálata alapján változatos képet mutat az ellenőrzés eredménye. A vizsgált emelőgépek közül 233 **nem rendelkezett** emelőgép naplóval. A bemutatott és megvizsgált emelőgép naplók közül 975-öt nem vezettek rendszeresen, azokban a műszakonkénti vizsgálatokat és az esetleges meghibásodásokat és azok elhárítását nem rögzítették.

Az időszakos vizsgálatokat végzők a vizsgálatok tényét általában bevezetik az emelőgép naplóba, azonban a karbantartásokat szinte soha.

Előfordult olyan munkáltató is, ahol az emelőgép naplót az irodában „őrizték” kitöltetlenül, és volt olyan eset is, amikor az emelőgéphez egyáltalán nem rendszeresítettek emelőgép naplót (pl. gépjárműemelőknél).

Előfordult, hogy az emelőgép napló vezetése hiányos volt, mert nem töltötték ki az azonosításra szolgáló első oldalt, így nem lehetett azonosítani – vagy csak nehezen –, hogy melyik napló melyik emelőgéphez tartozik.

Azt is tapasztaltuk, hogy az emelőgép naplóba nem a műszakonkénti vizsgálat eredményét, hanem az aznapi elvégzett munkát rögzítették.

A felügyelői ellenőrzéskor aktuális műszakonkénti vizsgálat elvégzését 762 naplóba nem írták be. A bejegyzések – 367 eset kivételével – megfeleltek az emelőgép valós állapotával.

Az emelőgép naplóba a szükséges bejegyzéseket 769 esetben nem tették meg vizsgálatot végzők.

➤ **Feliratok, jelölések, jelzések**

A feliratok, jelölések, jelzések célja az információadás, továbbá a figyelemfelhívás, elsősorban a veszélyekre. Ezeknek akkor lehet különösen fontos szerepe, amikor egy adat ismeretének hiánya akár munkabalesethez is vezethet. Ebből a szempontból a legfontosabbnak tekinthető a terhelési/terhelhetőségi diagram, különösen a cserélhető teherfelvevő, megfogó szerkezetek esetében.

Fontosak még a kezelési/használati információk is, ezek hiányában a nagy terheket emelő, mozgó veszélyes munkaeszközök kezelése válhat bizonytalanra és egyben balesetveszélyessé, még akár az emelés hatókörében tartózkodók számára is. Gondoljunk csak a közterületekre is kinyúló építési (torony)darukra.

A terhelhetőségi diagramok – 244 kivétellel – az emelőgépeknél jól látható helyen elhelyezték, azok olvashatóak voltak. 52 kivétellel a gépkezelők ismerték a diagram jelentését.

Az emelőgépek 18 %-ánál előfordult kisebb hiányosság, általában a villaágak terhelhetősége hiányzott, a terhelési diagram lekopott vagy a berendezés figyelemfelkeltő ábráinak a lekopott hiányos állapota volt tapasztalható.

Az is előfordult, hogy a villaág-hosszabbítókhoz nem helyeztek el terhelési diagramot, azaz nem volt terhelési diagram minden cserélhető megfogón szerkezethez, amellyel az emelőgépet fel lehet szerelni.

A használati információk – 168 kivétellel – a kezelők rendelkezésére álltak.

Kirívó eset, amikor egy daruzáshoz használt autódarun a kezelői információk csak angol és kínai nyelven voltak elhelyezve.

Kosaras személyemelőnél volt tapasztalható, hogy a leesés elleni egyéni védőeszköz méretezett teherviselő pontjai közül az egyiknél a jelölés lekopott, illetve nem volt látható.

Több esetben előfordult, hogy a gépeken levő figyelmeztető feliratok idegen nyelvűek voltak és a gépet kezelő munkavállaló nem tudta lefordítani azok jelentését.

➤ **Rendeltetés szerinti használat**

A rendeltetés szerinti használat azt jelenti, hogy minden emelőgépet csak arra használjunk, amire azt tervezték, kialakították.

228 emelőgép kivételével azok általános műszaki állapota megfelelt a követelményeknek. Ugyanakkor előfordult működésképtelen féklámpa, kanyarodás-jelző és több esetben hiányoztak a visszapillantó tükrök is.

Az emelőgépeket többnyire rendeltetészerűen használták, de durva hiba is előfordult 39 esetben. Pl. a már említett módon személyemelőként használták az emelőtargoncát a munkavállaló a rakodólpra állt, majd felemelték.

Egy esetben anyagmozgatási feladatok elvégzésére használták a STILL R70-30T típusú villástargoncát. A munkavállaló a kb. 1,8 m magasságban felemelt villára helyezett rakodólpról szélterelő lemezt szerelt le a kamion vezetőfülkéjének tetejéről. A targonca a bemutatott dokumentumok szerint személyemelésre nem volt vizsgálva. (A következő fényképfelvétel az esetről készült.)

Hasonló eset volt, amikor a munkáltató székhelyének udvarán egy munkavállaló, az udvaron álló pótkocsin található ponyva felső részének ellenőrzését, javítását végezte olyan módon, hogy egy targonca villáira helyezett rakodólapon állva, társa felemelte őt a munkavégzéshez szükséges több mint 3 m-es magasságba.

Szabálytalan emelés volt tapasztalható egy járműgyártó telephelyén, ahol egy kb. 25 t tömegű gép áthelyezését végezték autódaruval. A teherfeltevő eszközként használt négyágú lánc helyes beállítását végezték próbaemeléssel. Az emelt gépre a munkavállalók szabálytalanul felmentek, úgy végezték el a próbaemelést.

Egy esetben a hulladékgyűjtő-szállító jármű beürítő berendezésének kezelőhely felőli vészleállító kapcsolója nem volt működőképes, ennek ellenére használták a berendezést.

Az ellenőrzés során az is tapasztalható volt, hogy egy üzem udvarán emelővillás targoncával gépet szállítottak, miközben a munkavállaló a targonca villaágán állva tartotta a rögzítetlen gépet.

Nagy- és kisfeszültségű föld feletti szabadvezeték közelében üzemeltetett emelőgépnél a vezetékek feszültségmentesítését 3 esetben elmulasztották.

Egy targoncát körülkerített emelőterű emelő berendezésként használtak. A gyalogkísérésű magasemelésű targoncát gyakorlatilag körülkerített emelőterű emelőberendezésként használták. Az emelőgéppel két szint között mozgatták az árut.

➤ **Egymás hatósugarában működő emelőgépek**

Az egymás hatósugarában működő emelőgépek összeütközésének nagy a kockázata, ezért e kockázat kiküszöbölésére szükséges utasításban rögzíteni a biztonságos üzemeltetés feltételeit.

Az egymás hatósugarában működő emelőgépek biztonságos üzemeltetésének feltételeit 11%-uknál nem tervezték meg, vagy nem rögzítették utasításban.

➤ **Villámvédelem**

Az emelőgép érintésvédelmét, szabadtéri szerelés esetén villámvédelmét 20 esetben nem készítették el, megfelelőségét mérési jegyzőkönyvvel nem tudták igazolni.

➤ **Új telepítési hely**

Az új telepítési helyen felállított emelőgép üzembe helyezése előtt az emelőgép fővizsgálatát el kell végezni. Ennek a vizsgálatnak az az elsődleges célja, hogy az emelőgép szerelésének megfelelőségét ellenőrizze. A vizsgálat elvégzésére gyakorlatilag csak emelőgép szakértő jogosult, ezzel is biztosítva, hogy megfelelő székértelemmel bíró személy végezze el ezt a fontos vizsgálatot.

Az új telepítési helyen felállított 370 emelőgép közül 13-nál nem végezték el az üzembe helyezése előtt az emelőgép fővizsgálatát.

➤ **Belső közlekedési rend**

Ott, ahol erre szükség lett volna, 143 esetben nem alakították ki a belső közlekedési rendet.

A gyalogos és targoncás közlekedési utakat 60 esetben nem jelölték, vagy választották el egymástól, illetve a felfestések kopottak voltak, nem voltak jól láthatók.

Csak néhány esetben kellett intézkedni az útvonalban tárolt anyagok eltávolítására, melyeket azonnal végrehajtottak.

➤ **Mentés**

Azoknál az emelőgépeknél, ahol a kezelő a magasban végzi a munkáját, vagy maga a gép emeli a kezelőt a magasba, bármikor előfordulhat műszaki hiba, vagy akár a kezelő is lehet rosszul. Ezekben az esetekben gondoskodni kell a kezelő lehozásáról, mentéséről, függetlenül attól, hogy műszaki hiba van, és a kezelő tudja saját magát menteni, vagy nincs műszaki hiba, csak éppen a kezelőt kell haladéktalanul lehozni (akár a toronydaru 30 m magasan lévő kezelőfülkéjéből is) és orvosi segítséget kérni. Mindezek legalább kétféle mentési megoldást kívánnak, amelyekre már a kockázatértékeléskor gondolni kell, úgy a személyi, szervezési, mint a technikai feltételek biztosításával, valamint a feladatok gyakoroltatásával is. A gyakoroltatásnak – az előírásokon túl – azért van fontos szerepe, mert éles helyzetben nincs idő megtanulni a teendőket, és bátorságot meríteni.

A 127 kezelőfülkével ellátott emelőgép esetében – 10 kivételével – biztosították a kezelő biztonságos kimentésének személyi – pl. kiképzett mentőszemély(ek) – és tárgyi (pl. kötélhágcsó, biztonsági hevederzet, mentőkötél) feltételeit, üzemzavar, baleset vagy a kezelő rosszullétének esetére.

110 esetben az emelőberendezést tették elsősorban alkalmassá úgy a mentésre, hogy segédenergiával vagy kézi erővel, gravitációval legyen lehetőség a személytartó leengedésére.

Annál a 66 gépnél, ahol biztonságos megoldással nem volt lehetséges az emelőberendezés kézi működtetése, ott egyéni mentő (önmentő) készüléket alkalmaztak.

Azoknál a személytartóknál – az előző 66 esetben –, ahol az önmentő alkalmazása és megléte kötelező, – 11 kivétellel – csak olyan személyeket emeltek fel a személytartóval, akik saját mentésüket (önmentésüket) képesek biztonságosan voltak végrehajtani.

A személytartóból, a magasban elakadást imitálva, az önmentést időszakonként – 22 kivétellel – gyakoroltatták. A mentés gyakorlati oktatása nem mindenhol történt meg igazolt módon (pl.: magasból mentés raktári felrakógépből), nem tudták a gépkezelők, hogy hol a kikötési pont, és hogyan kellene elvégezni az önmentést. Az önmentés céljából tartott hevederzet felülvizsgálatánál is voltak hiányosságok.

Legtöbbször ellenőrizték, hogy a személytartóban az önmentő készülék ott van és üzemképes.

Az önmentő készülékek mentőkötelének félévenkénti felülvizsgálatát, és írásbeli nyilatkozat tételét a további felhasználhatóságáról 23 esetben nem teljesítették.

6 személytartónál hiányzott garantált teherviselő pont kijelölése és megkülönböztető színezéssel jelzése, ahová a mentő (önmentő) eszközöket kell erősíteni.

A magasból való önmentés gyakoroltására nem volt példa.

➤ **Kezelő védelme, kezelőhely**

Elsősorban az emelővillás vezetőüléssel targoncáknál gyakori eset, hogy pl. gyorsajtás miatt vagy mert „lelép” a rakodóról, a kezelő kizuhan a targoncából és ilyenkor nem ritkán halálos kimenetelű munkabaleset következik be. Ezeknek a baleseteknek a súlyosságát nagymértékben csökkentheti egy olyan megoldás, amely megakadályozza boruláskor a kezelő kizuhanását a targonca kezelőhelyéről. Ez lehet kezelőfülke, de más, a kezelő ülésben maradását biztosító berendezés is, ami nem feltétlenül a biztonsági öv kell, legyen. Az is fontos feltétel, hogy ha a kezelőn múlik ennek az eszköznek a használata, akkor azt használja is.

Az emelőgépek 94 %-a rendelkezik olyan műszaki megoldással (pl.: biztonsági öv), amely biztosítja a felborulás esetén a vezető ülésben maradását.

A kezelő ülésben maradást biztosító szerkezetet az esetek 96 %-ában rendeltetésszerűen használják.

Találkoztak a felügyelők olyan vezetőüléssel targoncával is, amelynél az ülés nem volt megfelelően rögzítve, felborulás esetén a vezető ülésel együtt esett volna ki a targoncából.

Esetenként leszerelt biztonsági öv, illetve az öv használhatatlansága miatt került sor intézkedésre.

➤ **Illetéktelen használat kizárása**

Az emelőgépekkel bekövetkezett munkabalesetek bekövetkezéséhez az is gyakran hozzájárul, hogy olyanok kezelik azokat, akiknek nincs kezelői jogosultságuk, mégis kipróbálják, leginkább azért, mert alkalom adódik használni egy nem kellően lezárt emelőgépet. Ezzel nem csak saját magukat, hanem a környezetükben tartózkodókat is veszélyeztetik.

Ha az már megoldott, hogy ne hagyja a kezelő az indítókulcsot a gépben, akkor még arra is gondolni kell, hogy olyan helyen se hagyja az indítókulcsot, ahol más is könnyen hozzáfér.

Az illetéktelen használat megakadályozására a nagyobb létszámú munkáltatók esetében több hangsúlyt fektetnek, mint azokon a helyeken, ahol kevesebb munkavállaló dolgozik és/vagy

a munkavállalók többségének van érvényes kezelői jogosultsága az adott emelőgép kezeléséhez.

Az emelőgép üzemeltetésének befejezésekor, vagy a munkaszünetek megkezdésekor, ha a kezelő az emelőgépet elhagyja, 91 %-ban megakadályozott, hogy az emelőgépet illetéktelen személy üzembe helyezhesse.

A villamos üzemű emelőgépek 19%-át üzemszünet alkalmával nem választották le a hálózatról, vagy a főkapcsolót kikapcsolt helyzetében nem zárták le biztonsági zárral (lakattal).

➤ **Tehermegfogó, -felvevő eszközök**

A daruhorgok 88 %-ánál fel volt felszerelve a kiakadásgátló, azonban néhány esetben nem működött. Régi daruhorgoknál, melyeknél nem volt gyárilag kovácsolással kialakítva a kiakadásgátló csatlakozórésze, bilincses megoldással kiválóan működő kiakadásgátlót készítettek.

A kötözőeszközök esetében sokkal gyakoribb volt a kiakadásgátló hiánya, nem megfelelő működése. Több munkáltatónál használtak, vagy tartottak készletben sérült, elhasználódott kötözőeszközt, 57 esetben azok tárolása is kifogásolható volt, illetve nem kerültek leselejtezve a szakadt, deformálódott, hibás darabok. A sodronykötél függesztékeknél sok volt a deformálódott, megtört kötélt, a jelentős számú törött elemi szál, de még pászmaszakadt kötelek is előfordultak. Több esetben előfordult, hogy az azonosítási szám hiányzott, vagy olvashatatlan volt az eszközön.

A láncfüggesztékeknél és a merev teherfelvevőknél kevesebb volt a hiányosság.

Előfordult néhány alkalommal, hogy a teherfelvevő eszközök időszakos vizsgálatáról dokumentumot nem tudtak bemutatni.

Textil kötözők esetében fordult elő, hogy az azonosító címkéket eltávolították róluk, így a nyilvántartásuk, időszakos felülvizsgálatuk (és ellenőrzésük) gyakorlatilag lehetetlen volt.

➤ **Karbantartás**

A karbantartás körülményei közül elsősorban a „pénz” hiánya a legfontosabb, erre vezethető vissza a hiányosságok többsége. Az emelőgépek műszaki állapotával kapcsolatos kifogások elsősorban a karbantartások elmaradására vezethetőek vissza.

A karbantartás biztonságos elvégzéséhez a megfelelő körülményeket a munkáltatók 98 %-ánál biztosították. A régi üzemekben a futódaruknál karbantartó pódiumokat építettek, ezeknél a leesés elleni védőkorlátok általában kiépítésre kerültek. Az újabb trend a költséges javítópódium helyett a személyemelő berendezések alkalmazása. A daruk karbantartását általában erre szakosodott cégekre bízák, amelyek megfelelő eszközökkel rendelkeznek.

A munkáltatók a kötelező karbantartásokat elvégzik az emelőgépeken, de tapasztalható volt, hogy a karbantartás eredményét vagy azt a tényt, hogy az emelőgép üzemképes vagy nem, 16 %-uknál nem rögzítették az emelőgép naplójába.

➤ **Kockázatértékelés**

A kockázatértékelés általában nagyon általános jellegű volt. A bemutatott kockázatértékelések vizsgálata során a legtöbb munkáltatónál kiderült, hogy az emelőgéppel végzett tevékenység kockázatainak felmérése hiányzott, vagy általános, erősen

leegyszerűsített volt, és a szükséges intézkedések megtételét a hiányosságok megszüntetésére sem tartalmazta.

A kockázatértékelés során a munkáltatók 12 %-ánál egyáltalán nem vették figyelembe az emelőgépek veszélyeit, vagy hiányzott az új telepítésű gépekre, vagy az emelőgépeket karbantartókra vonatkozó kockázatok értékelése.

Ahol volt, ott az emelőgépek kockázatértékelése több esetben érdemi információt nem tartalmazott. Szinte kivétel nélkül, minden esetben szükséges volt intézkedést hozni a megfelelő tartalmú kockázatértékelés elkészítésére. A kockázatértékelések az emelőgépek, az emelőgép kezelés kockázatait, veszélyeit, az érintetteket, veszélyeztetettek azonosítását, kockázatot súlyosbító tényezőket nem tartalmazták. Nem számoltak az emelőgép kezelőket érő terhelésekkel (pl. kedvezőtlen klíma körülmények), így a szükséges megelőző intézkedéseket (pl. megfelelő egyéni védőeszköz szabályzás) sem tették meg.

Az akkumulátortöltéssel kapcsolatos veszélyekre a kockázatértékelések rendszerint nem tértek ki.

➤ Egyéni védőeszköz

A munkáltatók 98 %-a biztosította a munkavállalói részére a veszélyforrások ellen megfelelő védelmet nyújtó egyéni védőeszközöket (védősisak, munkavédelmi cipő, ha szükséges volt hallásvédő fültok, füldugó, védőkesztyű, hideg elleni védőruházat). A munkavállalók 97 %-a rendeltetésének megfelelően használta a munkáltató által biztosított, a veszélyforrások ellen megfelelő védelmet nyújtó egyéni védőeszközöket.

A védőcipő kiválasztásánál előfordult, hogy nem figyeltek arra, hogy acélkapli helyett a műanyagbetétes cipőt használják. (Targoncás gázolásnál az acélkapli eldeformálódva fogva tartja a lábat, míg a műanyag visszarugózik, és kisebb súlyosságú lehet a baleset.)

A védősisakoknál a használhatósági időre általában nem figyeltek oda, számos lejárt használhatósági idejű sisakot találtunk.

A magasban levő, vagy a kezelőt magasba emelő emelőgép-kezelő munkahelyek többségénél nem került meghatározásra a személyi mentést biztosító védőeszköz.

Az egyik vállalkozásnál az összes testhevederzet 2004. évi gyártású volt, az időszakos felülvizsgálatukat nem végezték el igazolt módon. A testhevederzet tájékoztatójában szerepelt, hogy a védőeszköz maximális élettartama használatlan állapotban 8 év. Ez alapján a testheveder védelmi képessége már nem volt megfelelő.

Probléma volt, hogy a homlokvillás targonca magas zajszinttel rendelkezett, a zaj kibocsátási értéként 104 dB volt feltüntetve. A munkáltató zaj elleni egyéni védőeszközt biztosított ugyan a munkavállalónak, de az egyéni védőeszközök juttatásának rendjében nem határozta meg a gépi anyagmozgatói munkakörhöz használt zaj elleni egyéni védőeszközt.

Előfordult, hogy az elektromos targonca akkumulátorainak töltését gépet kezelő munkavállalók végezték, ugyanakkor saválló védőfelszerelést és védőszemüveget nem biztosított a munkáltató részükre.

EMELŐGÉPENKÉNTI VIZSGÁLATI SZEMPONTOK

➤ **DARU**

A vizsgált daruk (1139 db) 98%-ánál a látható figyelmeztető jelzéseket úgy helyezték el, hogy azokat a darukezelő minden kezelőállásból jól láthassa, és azok ne korlátozzák a rálátását a teherre és annak közvetlen környezetére.

Az illetéktelenek feljutásának, a megemelt teher alatti és a hatósugáron belüli tartózkodásnak tilalmára vonatkozó figyelmeztetéseket is legtöbbször elhelyezték a vizsgált gépeken.

Az ellenőrzött darukról általánosan elmondható, hogy műszakilag jó állapotban voltak, a munkáltatók gondoskodtak a szükséges időszakos vizsgálatokról, a kezelők jogosultságukat bemutatták.

Azokon a darukon, amelyeknek a vezérlőelemei illetéktelen számára hozzáférhetők, 98 %-uknál megfelelő szerkezeti megoldással megakadályozták az illetéktelen személy általi indítás lehetősége (pl. zárható ajtó, zárható kapcsoló nyomógombos vezérléskor 25 darunál nem volt mindenhol figyelmeztető színjelölés azokon a darurészekben, amelyek üzem közben veszélyt okozhatnak).

Több daruval végzett együttes emelést 58 esetben vizsgáltak a felügyelők. 13 esetben hiányzott az ehhez szükséges technológiai utasítás.

➤ **Híddaru**

A vizsgált híddaruk (528 db) 3 %-ánál nem volt lehetőség a kezelő kimentésére akkor is, ha a daru nem a beszállóhelyen állt meg.

➤ **Toronydaru**

A 42 vizsgált toronydaru közül 5-nél hiányzott a szélességmérő.

➤ **Önjáró/Autódaru**

126 vizsgált önjáró/autódaru közül 8 támaszain hiányzott a teljesen kitolt helyzetet mutató jelölés, 4 daru gyári adattábláján nem szerepelt a szállítás közbeni saját tömegének nagysága. 1 mobil daru felállítása előtt nem győződtek meg a talaj teherbíró-képességéről.

Az önjáró/autódaru támaszai alatt – azok felületi nyomásának csökkentésére – alkalmazott alátétek a gyár által jóváhagyottak, illetve ettől eltérő esetben külön (pl. számítással) ellenőrzöttek voltak a vizsgált daruk 91 %-ánál.

➤ **Gémes forgódaru**

A vizsgált 88 darunál jellemző hiányosságokat nem állapítottak meg a felügyelők.

➤ **Rakodódaru**

A vizsgált 48-ból 7 rakodódaru támaszain hiányzott a teljesen kitolt helyzetet mutató jelölés.

7 daru gyári adattábláján nem szerepelt a szállítás közbeni saját tömegének nagysága. Hasonlóan az önjáró/autódarukhoz a rakodódaruk támaszai alatt alkalmazott alátétek is a gyár által jóváhagyottak, illetve ettől eltérő esetben külön (pl. számítással) ellenőrzöttek voltak a vizsgált rakodódaruk 91 %-ánál.

➤ **Villamos emelődob**

Az ellenőrzött területeken jellemzően forgácsoló gépek, és műanyag feldolgozó gépek kiszolgálásához használták a 123 kisebb villamos emelődobot. Általános hiányosságuk az emelőhorognál a kialakásgátló, a szükséges figyelmeztető feliratok és az emelőgépnapló hiánya volt.

➤ **TARGONCA**

A legtöbb (1601) felügyelői vizsgálat a targoncák körében volt. Megállapítható, hogy – néhány kivétellel – álló helyzetben a targoncák tehermegfogó szerkezetét/villáit az előírások szerint teljesen leeresztették.

A lejtőn történő közlekedés tekintetében egyik ellenőrzési helyszínen sem tudtuk ezt a kérdéskört vizsgálni, hogy csak hátramenetben halad-e. Néhány esetben előfordult, hogy a kezelő a kulcsot benne hagyta az indító szerkezetben.

Az emelőtargoncák 97 %-át a terhelési diagramjának megfelelően terhelik (pl. villahosszabbító használatakor).

A targoncát elhagyó kezelők 91 %-a gondoskodik arról, hogy illetéktelen személyek a targoncát ne használhassák (pl. kiveszi az indítókulcsot).

Járműre történő rakodáskor 6 járművet nem rögzítik elmozdulás ellen.

A többek által kezelt targoncák legtipikusabb hiányosságai, hibái voltak:

- a terhelhetőség jelölések hiánya,
- a sárga-fekete felfestések hiánya,
- instabil, lötyögő emelővillák,
- villarács hiánya,
- lekopott, vagy hiányzó terhelhetőségi diagramok,
- nem működő kürtök,
- sérült szélvédők,
- vezető ülés alá befűzött, vagy ki nem húzható, sérült biztonsági övek,
- szakadt, sérült, ergonómiailag nem megfelelő ülészivacsok,
- nylon tetők udvari használatú targoncáknál,
- letört védőajtók,
- sérült, hiányzó világító testek, izzók,
- a gumik futófelületének súlyos kopása.

➤ **Gyalogkíséretű targonca**

A gyalogkíséretű targoncák kormányrúdja – 2 kivétellel – az elengedése után automatikusan visszatért a felső végállásba. 3-nál hiányzott/nem működött a rögzítő fék, 8-nál hiányzott a kerékvédő.

A legalább 1800 mm emelési magasságú rakodótargoncák közül 11-nél hiányzott a teher hátraesését megakadályozó védőrács.

➤ **RAKTÁRI FELRAKÓGÉP**

A vizsgált 13 db raktári felrakógépnél hiányosságot csak az önmentés elsajátításában állapítottak meg a felügyelők (nem tudta a kezelő, hogy hol van a kikötési pont, illetve a kikötési pont megjelölése nem volt megfelelő).

➤ **MUNKAÁLLVÁNYOK**

A vizsgált 176 munkaállvány közül 14 esetében fordult elő, hogy azokkal személyeket emelnek, úgy, hogy az emelőgépet nem látták el erre a célra tervezett és tanúsított kiegészítő felszereléssel, illetve az erre az üzemmódra nem tették alkalmassá az emelőgépet.

➤ **Mozgó munkaállvány**

A járműre épített mozgó munkaállványok 93 %-át felszerelték a vezetőfülkéből látható jelzővel, amely jelzi, ha bármely részegysége nincs szállítási helyzetben.

9 mozgó munkaállvány nem volt védve az illetéktelen használat ellen (pl. zárható kapcsolóval). 6 esetben hiányzott a személyek és tárgyak leesésének megelőzésére a munkapódium minden oldalán alkalmazott védőszerkezet.

6 kezelőhelyen nem volt vészleállító berendezés

➤ **Mozgó munkahíd**

A megvizsgált 2 db mozgó munkahídon hiányosságot nem állapítottak meg.

➤ **Személyemelő berendezés**

49 db személyemelő berendezés vizsgálatára került sor. Ebből 1 esetben nem volt kijelölve az emelhető kezelőhely beszállási/elhagyási helyzete

9 berendezésnél nem volt biztosított az emelhető kezelőhelyről való menekülés energiakimaradás vagy hasonló helyzet esetén, a gyártó által leírt egyéb menekülési lehetőség használatával.

A vizsgálat során feltártunk olyan targoncára helyezhető személyemelőt is, amely nem volt megfelelően rögzítve a villára, illetve olyat is, amely minden szempontból megfelelő volt, de az adott targonca nem volt alkalmas annak használatára.

Az építkezéseken használt ollós emelőket, személyemelőket a vállalkozások jellemzően bérlik. A gépekhez emelőgép naplót nem vezetnek. A bérbevevőknek az időszakos vizsgálatokról nincs információjuk.

Mivel általában ritkábban használt berendezésekről volt szó, így az időszakos vizsgálatok elmaradása; a nem megfelelő kezelői jogosultság, illetve a kezelői jogosultság hiányában történő géphasználat komoly veszélyeket rejt magában.

➤ **Személyemelésre ideiglenesen felhasznált emelőgép**

Üzemekben főleg az üzemcsarnokok világításának cseréjekor alkalmanként végeznek személyemelést. Ez leggyakrabban úgy történik, hogy emelővillás targoncára, egy saját gyártmányú (zárt szelvényekből hegesztett) személyemelő ketrecet helyeznek, mindenféle vizsgálat és engedélyezés nélkül. 4 olyan esettel találkoztak a felügyelők, amikor a személyemelésre ideiglenesen felhasznált emelőgép nem rendelkezett az emelőgép megfelelőség-vizsgálatán alapuló, a vizsgálat eredményét is tartalmazó, akkreditált szervezet által kiadott vizsgálati jegyzőkönyvvel.

6 esetben, amikor a személytartót az emelőberendezéssel összekapcsolták, elmaradt az összes előírt ellenőrzőművelet és vizsgálat elvégzése, és ezek hiánya miatt az eredményének az emelőberendezés naplójában írásban rögzítése.

➤ **ÉPÍTÉSI TEHER-, ÉS SZEMÉLYEMELŐ**

36 db építési- teher és személyemelő vizsgálatát végezték el a felügyelők. Ezek közül 2 esetben nem volt a rakfelület útjának alsó vége ütközőkkel határolva, 2 esetben nem volt védelme (nem volt körül kerítve) az alsó szinten a teheremelő az üzemi használathoz. Ugyancsak 2 esetben hiányzott a teheremelő védelme az emelési úton az üzemi használathoz. Csaknem valamennyi teheremelő alsó szintjén hiányzott a minden oldalon legalább 2 m magas elkerítés.

Építési teheremelőnél súlyos hiányosság volt, hogy az építés alatt álló épület emeleti szintjén nem volt megakadályozva a leesés veszélye, amikor a teheremelő nem állt a fogadó szinten.

Előfordult, hogy az ajtókat nem látták el olyan készülékkel, amely - amint az ajtó kinyílik - az emelőgép indítását kizárta teszi, illetve a mozgó fülkét megállítja.

➤ **EMELŐ ASZTAL**

54 db emelő asztalt vizsgáltak a felügyelők. Főleg elhasználódásból adódó hiányosságokat tapasztaltak, pl. a villamos betápláló kábelnél, továbbá a veszélyre figyelmeztető maradandó feliratok, piktogramok hiánya fordult elő.

2 esetben a karbantartáskor a rakfelület alatti biztonságos munkavégzéshez szükséges kézzel mozgatható támasz hiányzott. 1 ollós emelőasztalnál hiányzott a megelőző figyelmeztetésként „Érinteni tilos!” tartalmú figyelmeztető piktogram.

➤ EMELŐ HÁTFAL

14 db emelő hátfal vizsgálatára került sor. Több esetben előfordult, hogy a hátfal süllyesztés közben a látható és hallható figyelmeztetést adó készülék a süllyesztésvezérlés beindításakor nem lépett azonnal működésbe. Csaknem valamennyi emelő hátfalon volt olyan szerkezet, amely megakadályozta az illetéktelen működtetést a kezelő távollétében (pl. Kódos vagy kulcsos zárás és nyitás, Ki/be kapcsoló a zárható vezetőfülkében).

Az ellenőrzött szerelt emelő hátfalakon a kapcsolók elhelyezése olyan volt, hogy a kezelő mindkét keze a veszélyes téren kívülre kerül, ugyanakkor jól látja az emelőlapot és a terhet.

Az emelő hátfalakhoz megfelelő volt a lábujjvédő/lábvédő.

A vizsgált emelőhátfalak biztonsági berendezései működtek, intézkedni jellemzően a nem megfelelően vezetett emelőgép napló miatt kellett.

➤ GÉPJÁRMŰ EMELŐ

Összesen 742 db gépjármű emelő vizsgálatára került sor.

A gépjármű emelőknél több esetben az emelőgép kapcsolójában volt a kulcs, a gép használaton kívüli állapotában. Főleg a munkavédelmi üzembe helyezés, és az időszakos vizsgálatok elmaradása volt a leggyakoribb hiányosság. A kezelési útmutatók idegen nyelvűek, a kezelőelemeknél előfordult a magyar nyelvű felirat hiánya, de az elemek kialakítása megfelelő volt, a vészleállítóknál sem volt hiányosság tapasztalható.

Csápos-emelők esetében a lábúzódást megakadályozó berendezés hiányzott több esetben.

Általánosan a kezelők – az EBSZ-ben előírt, államilag elismert szakképesítés helyett – házi vizsgával, autószerelői bizonyítvánnyal vagy kisgépkészítői igazolvánnyal rendelkeztek.

A kézi, mechanikus (fogasléces, kilincsműves) gépjármű emelőkről egyszerűen megfelelnek a munkáltatók. Igaz nagyon régi szabvány foglalkozik velük, de ezekkel a munkaeszközökkel még az emelőgépes szakemberek többsége sem szeret „bajlódni”.

Az emelő bakok terhelhetősége gyakorlatilag 100 %-ban hiányzik, sérültek, elhajlottak.

➤ KÖRÜLKERÍTETT EMELŐTERŰ EMELŐ

10 db körülkerített emelőterű emelő vizsgálata történt.

Körülkerített emelőterű emelő ellenőrzése során szabálytalanságot nem tapasztaltunk.

Egy betegotthon mosodájának körülkerített emelőterű emelőjét az ott dolgozó mosodai alkalmazottak kezelték. A berendezést 18 évvel ezelőtt telepítette a gyártó cég, aki a szükséges felülvizsgálatot azóta is elvégzi. A munkavállalók oktatását megtartották, a kezelőelemek használatát gyakorlatban is betanították. Egyéb kezelői jogosultságot nem tudtak igazolni. Az intézmény jelezte, hogy pénzük sem volna a tanfolyam elvégzésére, amin a 4 db működtető gomb helyes megnyomására megtanítanák a mosónőket.

➤ **HULLADÉKGYŰJTŐ JÁRMŰ BEÛRÍTÓ BERENDEZÉSE**

30 db berendezést vizsgáltak a felügyelők.

A kézi vezérlésű beürítő berendezést öntartás nélkül nyomógombbal vagy karral, kézzel vezérlik. A nyomógomb vagy a kar elengedése után a mechanizmus valamennyi berendezésnél azonnal megállt.

Valamennyi kézzel vezérelt beürítő berendezésen a kezelő elem elengedése automatikusan leállította a beürítő berendezés mozgását.

Több esetben sem volt automatikusan megakadályozott a jármű hátramenetbe kapcsolása, ha valaki a fellépőkön állt.

Volt ahol a jármű hátuljára kamerát is felszereltek, de az sem volt működőképes.

Egyszer előfordult, hogy a jármű hátramenetéhez nem működött a külső, akusztikus figyelmeztető készülék.

Volt, hogy a gépjármű vezetőket vizsgáztatták le, pedig lényegében nem ők kezelik a beürítő berendezést. A tényleges kezelők körében akkora a fluktuáció, hogy nem győznék a képzést, ezért tematika alapján munkavédelmi szakember házi oktatást és vizsgát tartott az EBSZ-ben előírt, államilag elismert szakképesítés helyett.

➤ **BETONTERÍTŐ GÉM (BETONSZIVATTYÚ)**

13 db berendezést ellenőriztek a felügyelők.

Általános probléma volt, hogy a betonszivattyút az építési munkaterületen megfelelő letalpalás nélkül üzemeltették, a támasztékok (letalpalások) a végállásnál kevésbé voltak kiengedve, emiatt fennállt a betonszivattyú felborulásának veszélye.

Az ellenőrzött betonpumpák esetében többször az emelőgép dokumentáció hiányzott, vagy nem magyar nyelvű volt, illetve a nagyfeszültségű vezetékektől való biztonságos védőtávolságokra utaló piktogram hiányzott a gémről.

Egyik ellenőrzött betonszivattyúnál szabálytalanul lett kialakítva a flexibilis cső, melyhez kiegészítésként a gyári előírások ellenében egy toldalékot illesztettek.

➤ **SZINTKÜLÖNBSÉG KIEGYENLÍTŐ**

124 db ellenőrzött szintkülönbség kiegyenlítőből 28-nál állapítottak meg hiányosságot a felügyelők.

➤ **RAKODÓGÉP/FÖLDMUNKAGÉP/MEZŐGAZDASÁGI ERŐGÉP EMELŐGÉP, DARU ÜZEMMÓDBAN**

Összesen 97 db rakodógép/földmunkagép/mezőgazdasági erőgép üzemelt emelőgép, daru üzemmódban a vizsgálatkor.

Építési munkahelyeken gyakran használják a rakodógépet emelésre, ennek tipikus példája, amikor földmunkáknál a dúcokat a kanálon elhelyezett daruhorog segítségével emelik.

Visszatérő probléma volt, hogy a munkáltatók alkalmakként használják a rakodógépeket emelőgép üzemmódban, ugyanakkor nem kezeli őket emelőgépként.

Emelőgépként nem helyezték üzembe nem az emelőgépekre előírt gyakorisággal vizsgálták felül őket, emelőgép naplót nem vezettek.

Volt ahol a szükséges jelzések hiányoztak (terhelési diagram, villánkénti teherbírás stb.)

Az is visszatérő hiányosságként említhető, hogy a telephelyen kívül alkalmazott gépen az időszakos biztonsági felülvizsgálatot igazoló jelzés nem volt megtalálható.

➤ **EMELŐGÉP KIEGÉSZÍTŐ FELSZERELÉSEK (TEHERMEGFOGÓ/TEHERFELVEVŐ ESZKÖZ/FÜGGESZTÉK STB.):**

A vizsgált 387 db emelőgép kiegészítő felszerelés (tehermegfogó, teherfelvevő eszköz/függeszték) ellenőrzése során esetében több ízben előfordult, hogy a horgokról hiányoztak a kiakadásgátlók. Az acélsodrony függesztékek maradó alakváltozást szenvedtek, illetve elemi szál vagy pászmaszakadás sérülésük volt. A műanyag emelőhevederek közül néhány csomózott, szakadt, foszlott volt. Néhány esetben a munkáltató nem vezetett nyilvántartást a függesztékekről.

DOKUMENTÁCIÓK

294 esetben hiányzott az emelőgép **munkavédelmi üzembe helyezésének** az elrendelése, 227 emelőgép időszakos biztonsági felülvizsgálatát nem végezték el az előírt időközönként. Legtöbb esetben a gépjárműemelőknél maradt el a munkavédelmi üzembe helyezés elrendelése.

Néhány esetben az is előfordult, hogy új targoncánál a munkavédelmi szempontú üzembe helyezést nem végezték el, a vásárlás után a szerviz által végzett műszaki üzembe helyezést hitték a szükségesnek és megfelelőnek fogadták el a munkáltatók.

Előfordult, hogy annak ellenére helyezték üzembe a gépet, hogy a gépvizsgálati jegyzőkönyvben foglaltak szerint a gép „A hibák kijavítása után megfelelő” minősítést kapott, de a hibák kijavítása nem történt meg.

Ahol elvégezték az **időszakos biztonsági felülvizsgálatot**, ott 130 vizsgálat alkalmával elmulasztották azt vizsgálni, hogy az emelőgép szerkezeti kialakítása, gépészeti és villamos berendezése, valamint biztonsági berendezései megfelelnek-e az érvényes biztonsági és egészségvédelmi követelményeknek, valamint, hogy az emelőgép eredeti funkciójának megfelelően üzemel-e.

425 emelőgép szerkezeti vagy fővizsgálatát nem a vonatkozó nemzeti szabvány vagy a gyártó utasítása szerinti módon, vagy gyakorisággal végezték el.

263 emelőgép időszakos vizsgálatát nem a vonatkozó szabvány előírásai szerinti időközönként végezték.

Nem a vonatkozó szabvány előírásai szerint végezték a vizsgálatokat:

- toronydarunál	2 esetben
- híddaruknál	39 esetben
- járműdaruknál	28 esetben
- targoncánál	122 esetben

- mozgó munkaállványnál 6 esetben
- gépjárműemelőnél 203 esetben

106 vizsgálati jegyzőkönyvön hiányzott a vizsgálatot végző pl.: **emelőgép szakértő** jogosultsága, engedélyének száma.

Többször is előfordult, hogy az 1000 kg-nál nagyobb megengedett teherbírású emelőgép fővizsgálatát nem emelőgép szakértő, hanem pl. az emelőgép-ügyintéző végezte.

432 db emelőgép dokumentációjából/naplójából hiányzott a vizsgálatról készült **jegyzőkönyv azonosító jelzése.**

A vizsgálati jegyzőkönyvek 4 %-ánál hiányzott a **vizsgálatot végző nyilatkozata az emelőgép állapotáról.**

A teherfelvevő eszközök 8%-ánál nem gondoskodott az üzemeltető a teherfelvevő eszközök időszakos vizsgálatáról.

A gépi hajtású targoncák 6 %-ánál hiányoztak az **üzemviteli dokumentumok.**

A bérelt/bérbeadott emelőgépek 8 %-ánál nem szabályozták a **szerződésben a feladatokat, felelőségeket.**

A dokumentációk ellenőrzésénél nagy probléma volt az építési munkahelyeken, hogy azokat a munkáltatók nem viszik magukkal, így a felülvizsgálatok megtörténtének az ellenőrzése nagyon nehézkesen működött.

A célvizsgálat során talákoztunk olyan üzemeltetővel, ahol a példás műszaki - biztonsági állapotban lévő gépek mellett, nagyon jól strukturált dokumentációs rendszert tartottak fenn. Az emelőgép egész története, a gyártói megfelelés nyilatkozattól kezdve, a munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálaton át az üzembe helyezéssel, az emelőgép felülvizsgálatokkal és a karbantartási dokumentációval együtt, rendkívül szemléletes módon visszakövethető volt.

ÖSSZEFOGLALÁS

Az emelőgépekre vonatkozó biztonsági szabályok sokkal szigorúbbak, mint a többi munkaeszközre vonatkozó szabályok. A munkáltatók fokozott figyelmet fordítanak az emelőgépek műszaki és biztonsági állapotára. Egy emelőgép kiesése a termelésből néha sokkal több kárt okoz a vállalkozásnak, mint egy termelőeszköz meghibásodása. A sajtóból megismert emelőgépekkel kapcsolatos balesetek is megerősítették a munkáltatókat abban, hogy előtérbe kell helyezniük emelőgépeik és az azzal végzett munkák biztonságát.

Sok munkáltató az NMH honlapjáról, a sajtóból, vagy emelőgép ügyintézőjétől, mások a munkavédelmi szakemberétől már az év elején értesültek a 2013. évi célvizsgálatokról, az emelőgépekkel kapcsolatos célvizsgálatról is. Ezért egy részük az ellenőrzésre már időben fel tudott készülni. A munkáltatók képviselői és a munkavállalók, emelőgép kezelők is végig segítettek az ellenőrzések lefolytatását. A feltárt szabálytalanságokat megértették, az ellenőrzésekhez pozitívan álltak hozzá.

Az NMH honlapján fenn volt az emelőgép célvizsgálat tematikája is. Így a munkáltatók jelentős részének tudomása volt a célvizsgálat tartalmáról, mélységéről, nem érte őket váratlanul az ellenőrzés.

A célvizsgálat hasznosnak bizonyult, mivel a több ezer hatósági intézkedésen túl a munkavédelmi hatóság különböző kommunikációs csatornákon is felhívta a munkáltatók, az emelőgépet üzemeltetők figyelmét az előírások teljesítésére.

Tapasztalataink szerint a vizsgálatba bevont munkáltatók segítettek a felügyelők munkáját.

Előfordult, hogy a munkáltató a honlapon megjelent tájékoztató szerint maga is megvizsgálta az összes emelőgépét, és az azokkal kapcsolatos hiányosságokat megszüntette, így a helyszíni hatósági ellenőrzés csupán néhány kisebb hiányosságot tárt fel.

A nagyobb létszámú, munkavédelmi szakembert rendszeresen foglalkoztató munkáltatóknak tudomásuk volt arról, hogy országos emelőgép célvizsgálatot folytatnak a Munkavédelmi Felügyelőségek. Ennek következtében több helyen „már készültek” az ellenőrzésre.

Mindezek ellenére számos, esetenként kirívó szabálytalanságot is feltártak a munkavédelmi felügyelők, mely mutatja, hogy mennyire elmélyült magas szintű és alapos szakmai ismeretek szükségesek az emelőgépek üzemeltetéséhez.

A munkáltatók részéről együttműködő magatartás mellett ugyanakkor érzékelhető volt a témával kapcsolatos információk hiánya is.

Jól fogadták az új, átfogó információkat az emelőgépek szabályos üzemeltetésével kapcsolatban, ugyanis ezen a téren nem rendelkeztek átfogó ismeretekkel, amiket az ellenőrzés során a Munkavédelmi Felügyelőségek megpróbáltak tisztázni.

Tapasztalatunk szerint az „Emelőgépek üzemeltetésének munkabiztonsági ellenőrzése” célvizsgálat a munkahelyi körülmények javításában a feltárt hiányosságok munkáltatói megszüntetésére irányuló törekvések miatt a megfelelő szemlélet kialakítása terén jelentős szerepet játszott.

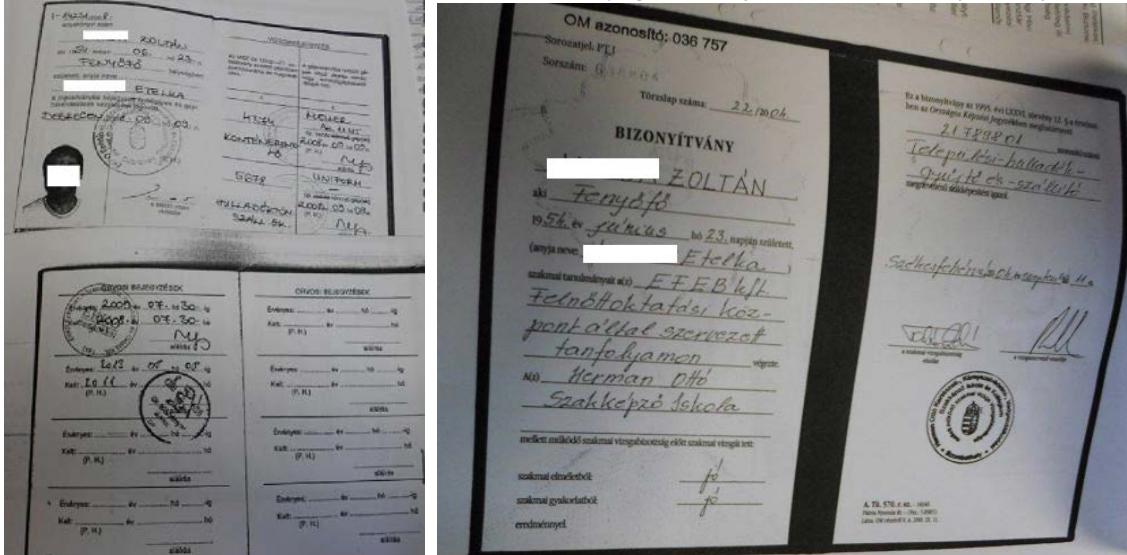
JAVASLATOK

- A gépkezelői jogosultságok egységesítése. Legyen olyan jogosítvány (egységes) amiből megállapítható az adott típus kezelése és az orvosi alkalmasság. Az OKJ-s bizonyítványból ugyanis ez nem derül ki.
- Legyen lehetőség azon munkavállalók, illetve természetes személyek szankcionálására, akik az emelőgép használatának szabályait megsértik. Jelenleg a szabálysértés nem tartozik a munkavédelmi bírság alkalmazásának körébe.
- Átláthatóbb, egyértelmű jogszabályi háttérre lenne szükség a képzésekkel, képzettségekkel kapcsolatban, azért, hogy mind a hatóság, mind a képző intézmények egységesen lássák a képzettséggel kapcsolatos munkáltatói feladatokat. Ez azt a célt szolgálná, hogy nem kellene a munkáltatóknak a képző cégek, a munkavédelmi szakemberek, továbbá a munkavédelmi hatóság közötti véleménykülönbségek között tanácstalanul állnia. Véleményünk szerint a kamarák munkáltatói segítségnyújtását is lehetne erősíteni ebben a témában.
- Javasolt, hogy dokumentáltan is legyen része az autószerelők iskolai bizonyítványának a gépjármű emelők kezelése, használata, hiszen anélkül ezeknek a szakembereknek a munkavégzése lehetetlenül el. Jelezzük, hogy ezt a tevékenységet már a szakmunkás iskolák műhelyeiben is mindenféle jogosítvány nélkül végzik a tanulók.
- Javaslat jogszabály módosítására: kisművekezői jogosultságok „keretbe” foglalása – mely eszközök, milyen szakképesítéssel párosítva; bizonyítvány, szakképesítés-vezetői engedély--- a tanúsítványt, bizonyítványt kiadó szervezetek kötelezése, hogy hívják fel a tanfolyamon, képzésen résztvevők figyelmét, hogy a kezelői jogosultsághoz hozzátartozik a szükséges vezetői engedély megszerzése. Sok esetben nem is tudják, hogy szükséges külön kezelői jogosultság az adott gép kezeléséhez.
- Sok munkáltató és gépkezelő kéri, hogy ne szüntessék meg a „mustársárga” jogosítvány érvényességét, indokaik alapján sok munkavállaló nagy tapasztalattal rendelkezik a gépek kezelését illetően, sérelmezik, hogy ezen munkavállalók számára is újra kellene vizsgáztatni jogosítványuk érvényességének megszűnését követően,
- Az emelőgépek kezeléséhez szükséges végzettségek, jogosítványok terén mielőbbi, átfogó és teljes jogi szabályozás szükséges, különös tekintettel arra, hogy az építőgép kezelői jogosítványok 2015-től érvényüket veszítik.
- A bizonyítvánnyal rendelkező gépkezelők részére a kezelői jogosultság orvosi alkalmasságának igazolására egységes eljárás kidolgozása lenne szükséges
- Az EBSZ több tekintetben elavult, nem követi naprakészen a technika fejlődését, átdolgozása, korszerűsítése is indokolt.

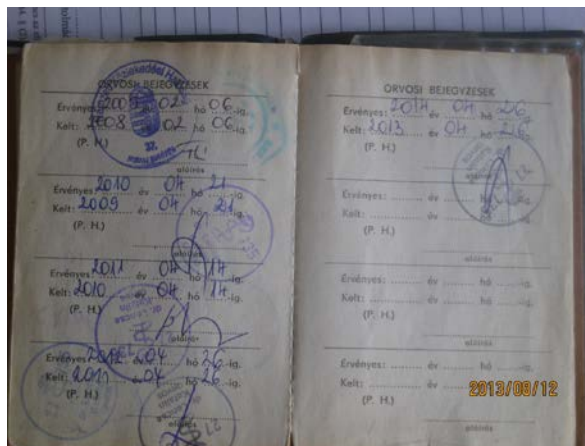
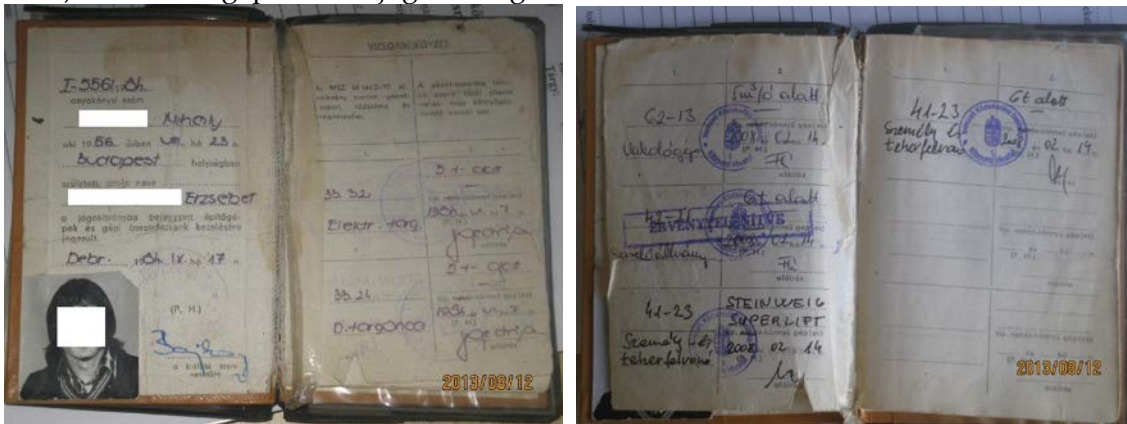
Példatár

Pozitív példák: Kezelői jogosultság

1.) Tömörítő hulladékgyűjtő autó kezelői jogosítvány és OKJ-s bizonyítvány

2.) Az emelőgép-kezelői jogosultság rendben

3.) ÉKKO által 2013-ban kiadott Tanúsítvány

Daru

4.) Rendszeresen ellenőrzött, karbantartott futómacska

5.) A főkapcsoló megfelelően feliratozott, zárhatósága és megközelíthetősége biztosított

6.) A kiemelt építkezéseken nagy figyelmet fordítottak az építetők az üzemeltetett emelőgépek biztonsági állapotára, a szükséges dokumentumok meglétére és a kezelő személyzet oktatására

- 7.) A kikötői forgó mobildaru szerkezeti és fővizsgálatait, munkavédelmi üzembe helyezését, az előírtak szerint végezték el. A darukezelő érvényes orvosi alkalmassági véleménnyel, és kezelői jogosultsággal rendelkezett. A daru jó műszaki és biztonsági állapotban volt. Az előírt egyéni védőeszközöket a munkavállalók munkavégzésük során használták.

- 8.) A daruzásnál az irányítót eltérő színű sisak jelölte (vörös)

- 9.) Autódaru kezelője és az irányító között a kommunikációs (rádió) kapcsolat biztosított (irányító az építmény tetőszerkezetén)

- 10.) Tervdokumentációval rendelkező, előírásoknak megfelelően telepített híddaru

- 11.) Gondosan lehatárolt a daruzott munkaterület, az előírt egyéni védőeszközökre felhívták a figyelmet

- 12.) Megfelelő emelőhorog és emelőgerenda

13.) Megfelelően kialakított daru főkapcsoló

14.) Toronydaru színtezési jegyzőkönyv

TORONYDARU SZÍNTÉZÉSI JEGYZŐKÖNYV

Felület helye: Balatonföldvár - Üveggyár

Felület időpontja: 2013. 07. 17.

Daru típusa: 31 EC, azonosító száma: 335-1695

Daru telepítésének módja: rögzítő / „fix” feladómű / „mozgó” feladómű

A méretet végezte: LA 103

A méréshez használt mérőeszköz: SOKKIA 03281 / AL20-Ne-000268

A beírt értékek a színtező műszer által meghatározott virtuális vízszintes síkhoz viszonyított "mélységi" értékek (a nagyobb mértékű értékek alacsonyabb szintet jeleznek).

Mérőeszköz helyének jele a tájéklési vázlaton: X

Tájéklési vázlat a környezettel, leolvastott értékekkel és mértékegységgel:

1	28,0	2	28,1	3	28,1	4	28,1	[cm]
---	------	---	------	---	------	---	------	------

Megjegyzés: φ

Zárva, a gépönyv ellenőrzését figyelembe véve a szerkezetben:

MEGFELELŐ, határozatban (teljes) / NEM-MEGFELELŐ, határozatban (teljes)

Készítette: Balatonföldvár, 2013. 07. 17.

2013/0

DARUOLCSÓVÁZÓ KFT.
1025 Budapest, Fehérvári út 111. sz. 1. emelet.
Tel: +36 1 450 1111
E-mail: daru@daruolcsovazo.hu

Teherfelvevő- megfogó eszközök

15.) A teherfelvevő eszközök azonosításra alkalmas jelöléssel ellátva, előírásoknak megfelelően tárolva

16.) A teherfelvevő eszközök azonosításra alkalmas jelöléssel ellátva, állványokon tárolva

17.) Földről vezérelt, vákuumos üvegmegfogó kiváló műszaki állapotban, az egyéni védőeszközök használata figyelemreméltó

Targonca

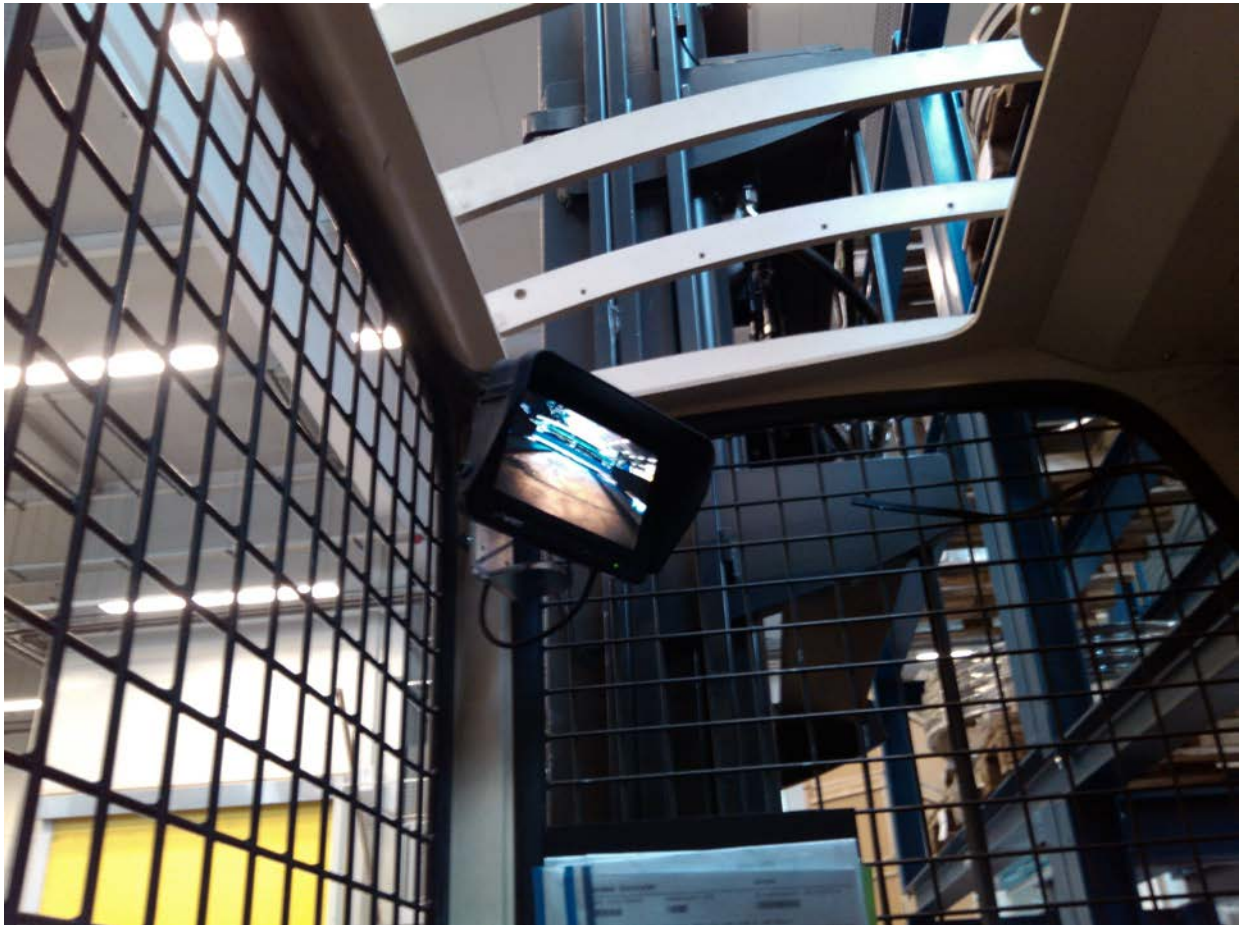
18.) A targoncán a szükséges jelölések, feliratok, jelzések

19.) Komissiózó targoncában öntető eszköz, kioktatott kezelők

20.) Magasemelésű targonca vezetőfülkéjében, a gép kezelője kamerák és monitor segítségével tudja ellenőrizni munkakörnyezetét

21.) Emelővillás targonca megfelelő jelölései (terhelhetőség, kezelőelemek)

22.) Tekercsfogóval felszerelt targonca papírtekercek mozgatásához

23.) Felfestett közlekedési útvonal

Munkaállvány

24.) Az ellenőrzéskor a munkáltató, három munkavállalója személyemelővel forgalomirányító lámpa izzócseréjét végezte. Az emelőgép kifogástalan műszaki állapotban volt. Mindhárom munkavállaló az emelőgép kezeléséhez szükséges emelőgép kezelői jogosultsággal rendelkezett. Az emelőgép naplót naprakészen vezették. A telephelyen végzett ellenőrzésen sem volt érdemleges hiányosság megállapítható, mindent naprakészen dokumentáltak. A képen a forgalomirányító lámpa izzó cseréje

25.) Mozgó munkaállvány szabályos felszereléssel

26.) Targonca és a személyemelő kosár együttes munkavédelmi szempontú vizsgálata és szakértői megfelelés tanúsítása is rendelkezésre állt, a szükséges tiltó reteszelvek bekapcsolt állapotban

27.) A munkaterületen a tehergépkocsira épített hidraulikus emelőkosaras emelőgép segítségével társasház ereszcatornáinak festését végezték. Az emelőgép üzemeltetése során mindösszesen 3 apróbb (nem súlyos) szabálytalanságot sikerült feltárni: az emelőgép naplójában a felülvizsgálatokról szóló bejegyzések hiányosak; a kezelőgombok német nyelven vannak feliratozva; illetve a kezelő személy munkavédelmi oktatását nem dokumentálták

Emelőasztal

28.) Az emelőasztal biztonságos működéséhez szükséges elkerítésről gondoskodtak ott, ahol nincs zsilip, illetve a mozgó emelőasztal is el van látva leesés elleni kollektív védelemmel, ahol nincs zsilipfal

Emelő hátfal

29.) Emelő hátfal jelölései

Dokumentáció

30.) Üzembe helyezési és felülvizsgálati dokumentációk gépenként

31.) Targonca fővizsgálatának jelölésére, mivel a gépet telephelyén kívül is üzemeltetik

Egyéni védőeszköz

32.) Egyéni védőeszközt tároló automata berendezés

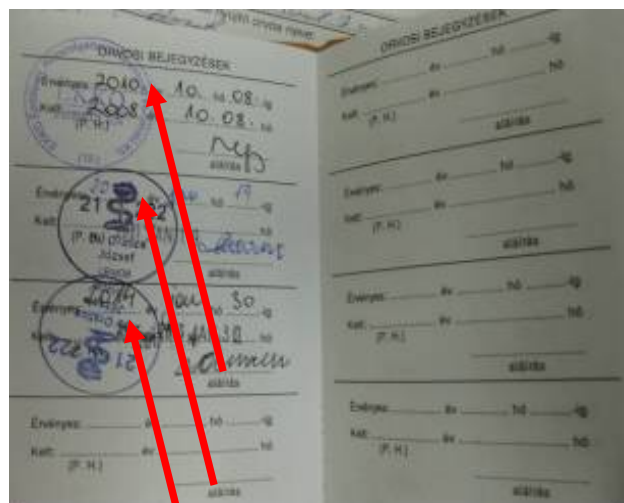

**Negatív példák:
Kezelői jogosultság**

1.) Honosítás nélküli kezelői jogosultság

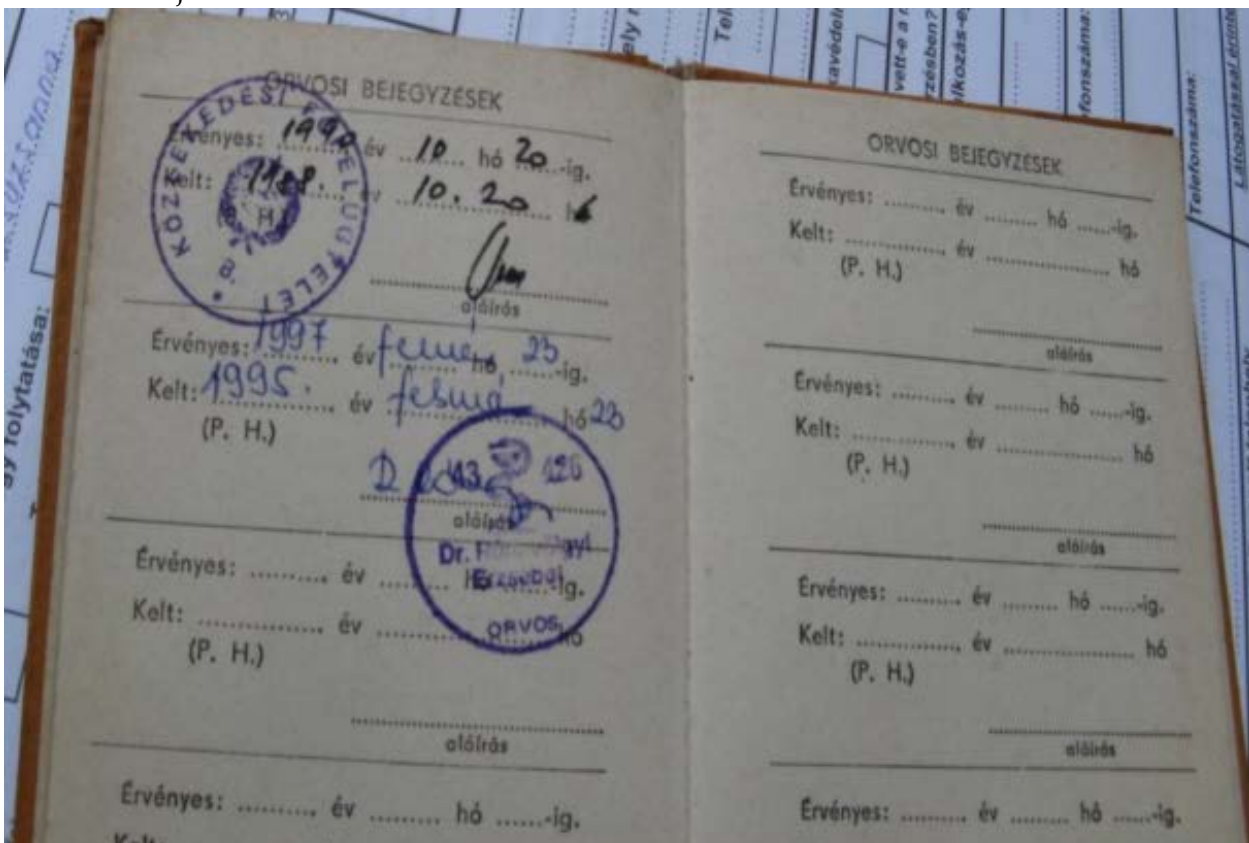
2.) Az emelőgép kezelő 1958-ban született, 2008-ban, 2010-ben majd 2012-ben is 2-2 évre hosszabbították meg a jogosítványa érvényességét a jogszabályban (az életkora alapján) előírt maximum 1 év helyett.

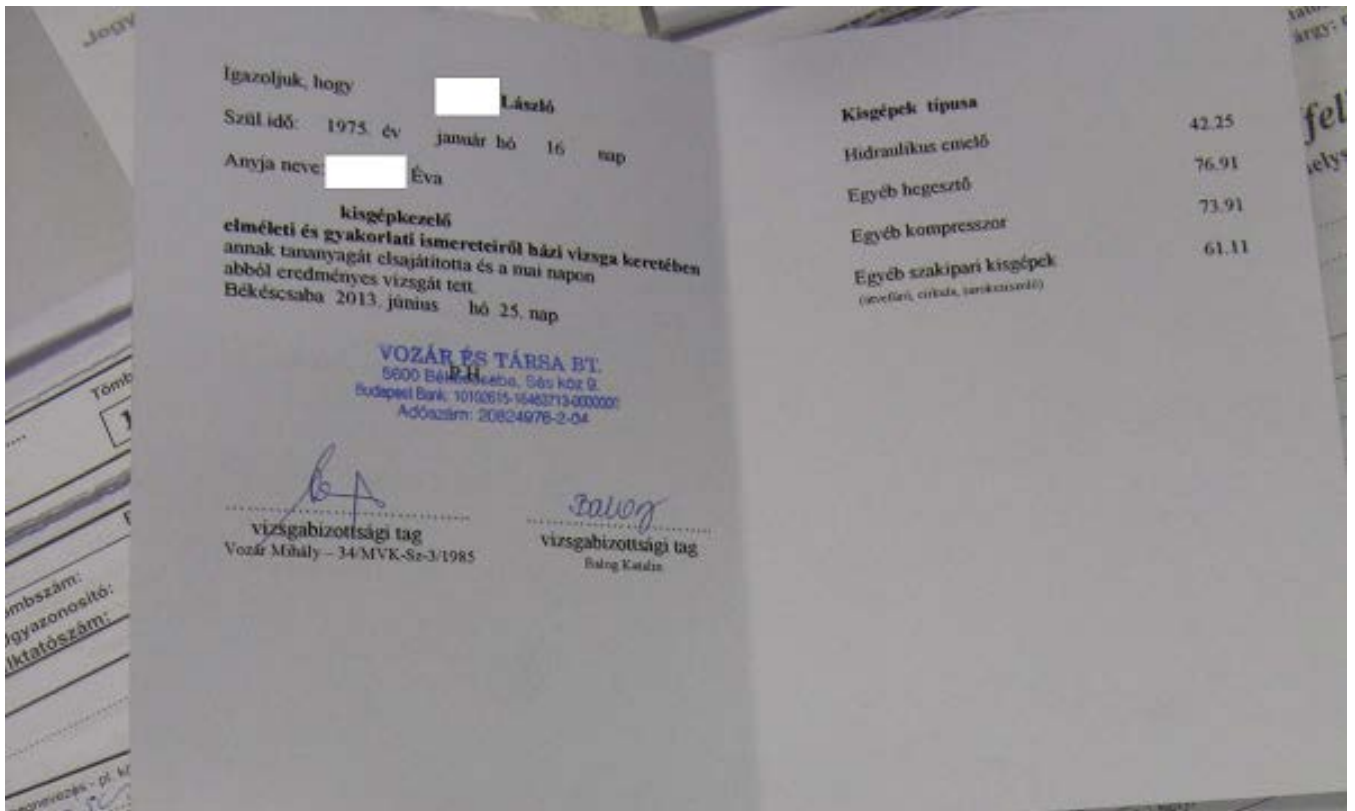
- 3.) A foglalkozás-egészségügyi orvos 10 évre adott érvényességi bejegyzést a munkavállaló gépkezelői jogosítványába. A bejegyzéskor a munkavállaló 29 éves volt

- 4.) Az emelőgép kezelő időszakos munkaköri orvosi alkalmasságának igazolása 1997-ben lejárt

- 5.) Az. autóvillamossági szerelést végző munkavállalók a gépjárműemelőkhöz használatához nem rendelkeztek megfelelő kezelői jogosultsággal, a 2013-ban jogosulatlanul kiadott házi kisképzési „valami”-vel kezelték a gépjármű emelőket

- 6.) 50 év feletti életkorú targoncavezető orvosi alkalmassági vizsgálata érvényességét nem az előírás szerinti időtartamnak megfelelően állapította meg az orvos (a jogosítványban az érvényességet 1 év helyett 5 évben állapította meg)

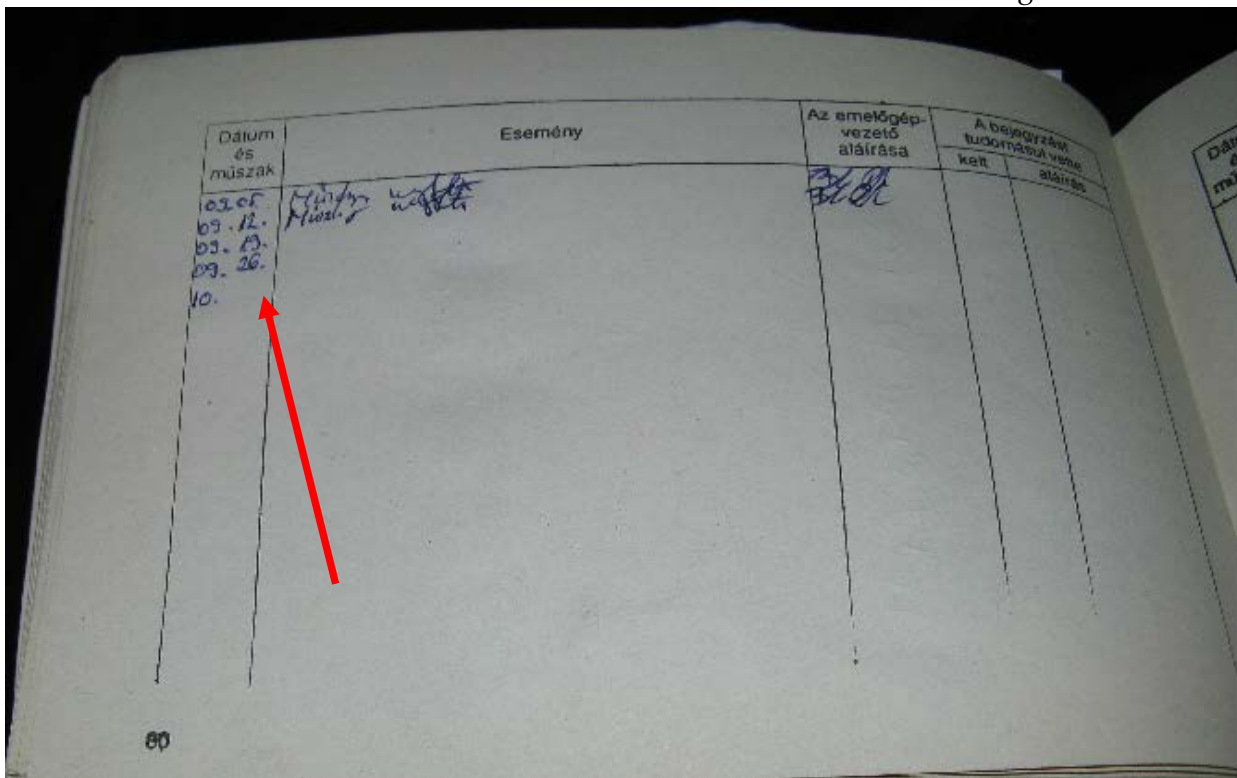
Feliratok, jelölés

- 7.) A daruzáshoz használt kínai gyártmányú autódarun a kezelői információk csak angol és kínai nyelven voltak elhelyezve

Emelőgép napló

- 8.) Hetente egyszer vezetett emelőgép napló. Sem a targoncavezető, sem a munkáltató nem tudott a műszakonkénti ellenőrzési és dokumentálási kötelezettségéről

Teherfelvevő- függesztő eszközök

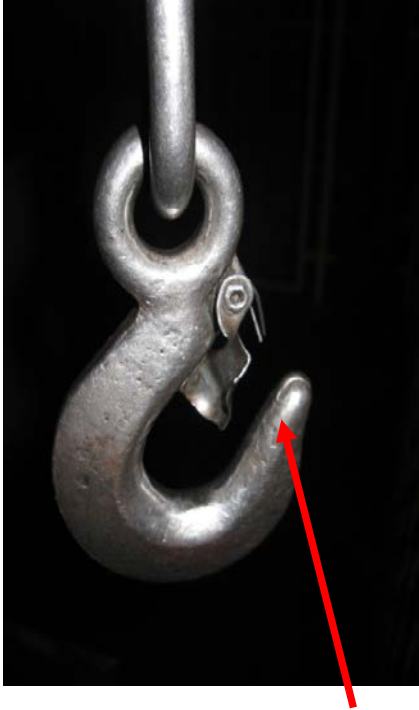
9.) A kötelek sérülése volt jellemző

10.) Súlyosan sérült acélsodrony függeszték és szövetheder

11.) Kézi, hidraulikus „motorkiemelő” emelőhorgán a kiakadás gátló deformálódott, működésképtelen

12.) A daruhorgon és a függesztéken is rossz a kiakadásgátló

Daru

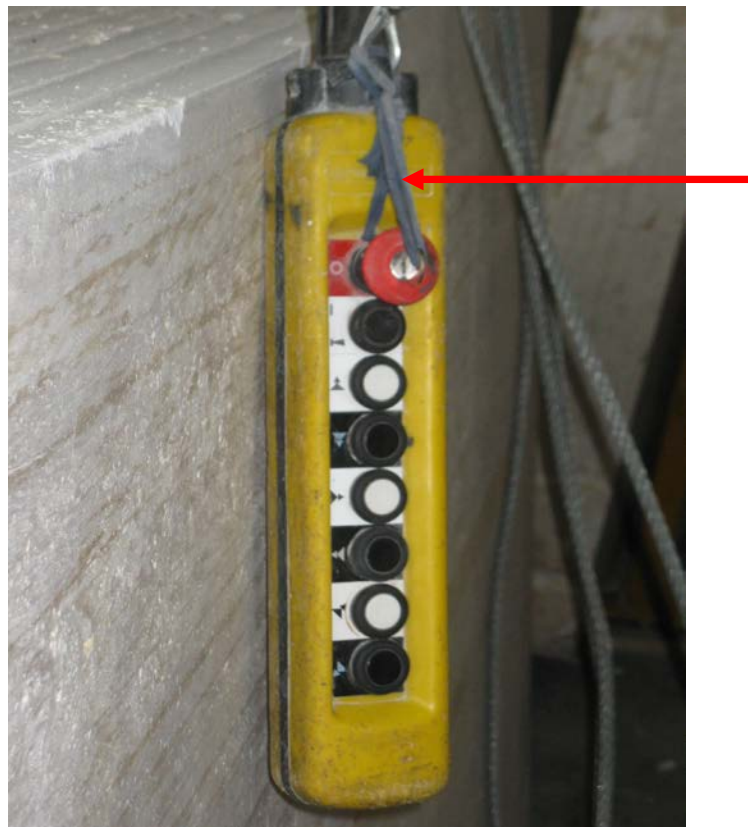
13.) Építési munkahelyen a zsaluelemek rakodásához használt, járműre szerelt daru műszakonkénti vizsgálatát nem végezték el, az emelőgép naplóba az üzemeltetői tapasztalatokat, és az üzembiztonsággal kapcsolatos eseményeket nem rögzítették. A járműre szerelt daruval egy tehergépkocsiról, zsaluelemeket emeltek fel az épület első szintjére. Az építési munkaterületen, a daruval történő munkavégzés idején, a hordozható aljzatú ~230V névleges feszültségű hosszabbító kábel a közlekedési útvonalon, a sáros, nedves talajon volt elvezetve, mechanikai védelme nem volt biztosított

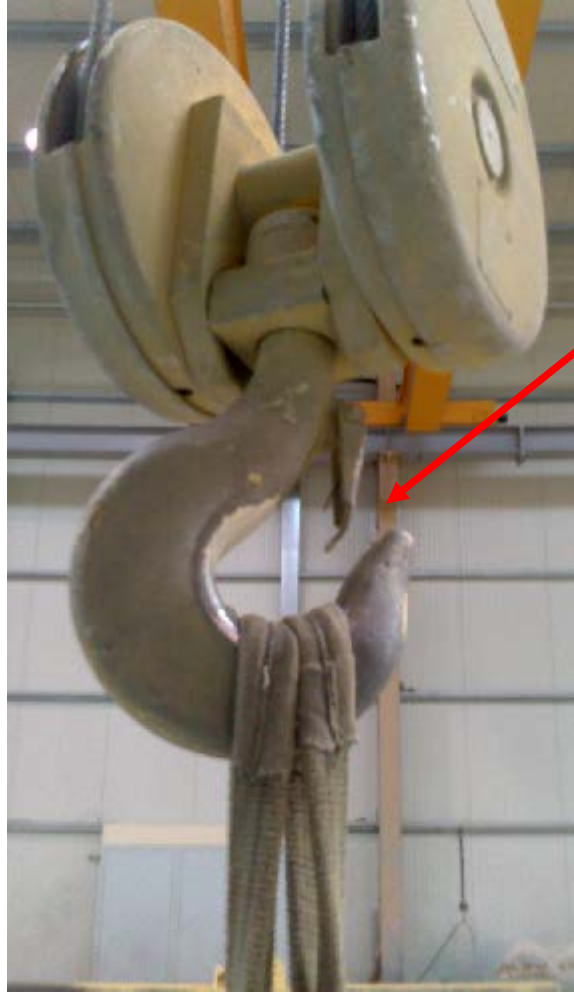
14.) Hiányzik a láncos függeszték horgaiból a kiakadástóló elem

15.) A híddaru kulcsát a kezelőpanelhez zsinórral rögzítették

16.) 10 t teherbírású híddaru emelőhorgának kiakadástólója a horogcsúcshoz nem kapcsolódik, a kiakadástólót a rugó nem tartja zárt helyzetben

Targonca

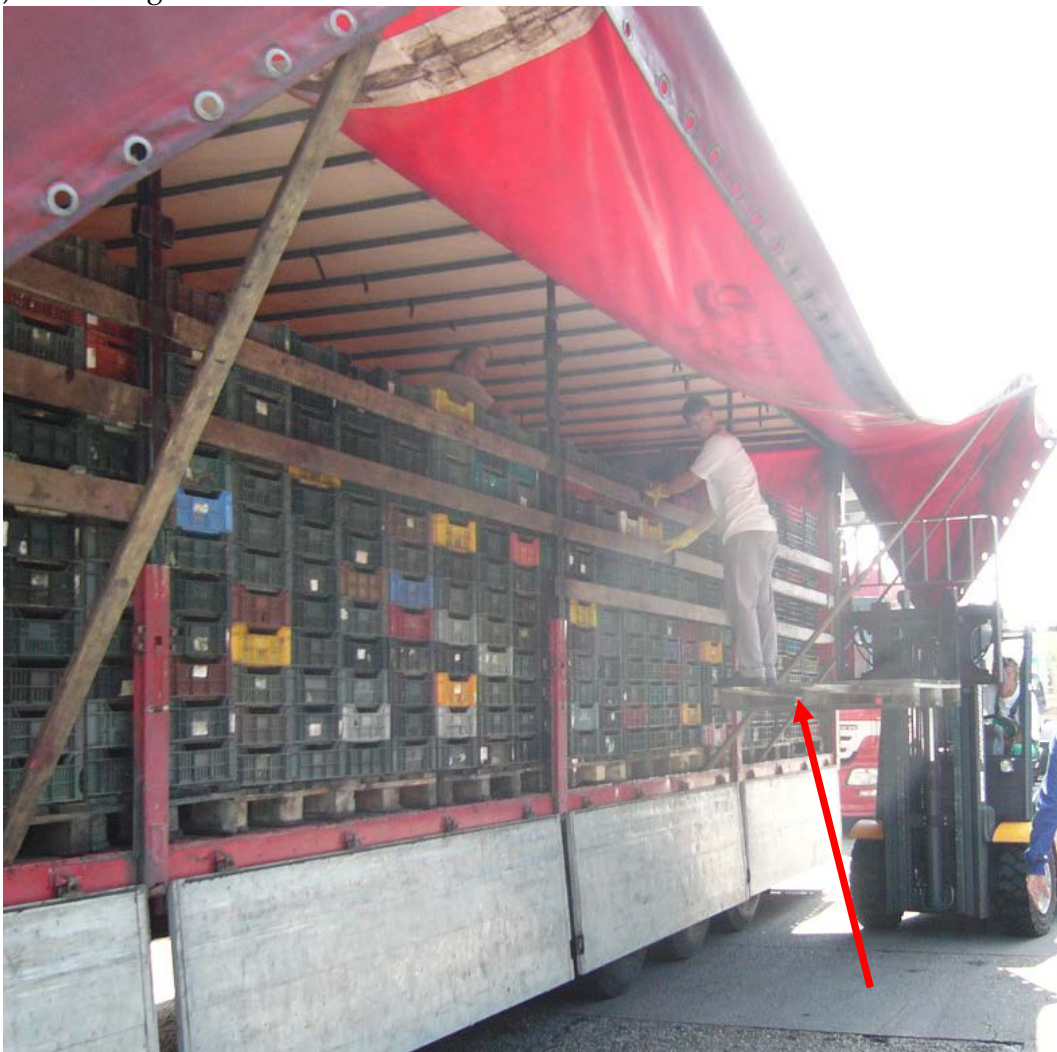
17.) A targonca gyújtáskapcsolójában benne volt az indítókulcs, így az illetéktelen használat nem volt kizárt. A kulcsot dróttal rögzítették a targonca burkolatához

18.) A targoncák ülése ergonómiai szempontból sok esetben volt kifogásolható

19.) Munkavégzés villán állva

20.) Az illetéktelen használatot megakadályozó kulcsos kapcsolóból nem távolították el a kulcsot. A munkáltató „belső szabályozása” szerint a kulcsot nem szabad eltávolítani a helyéről

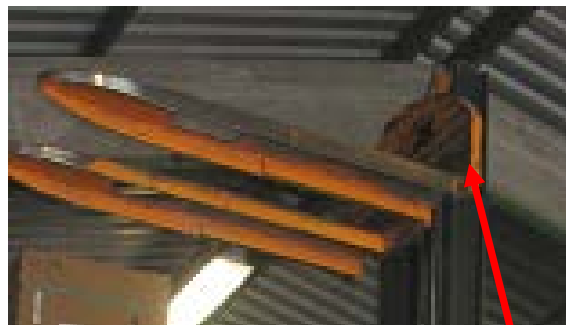
21.) Targonca felemelt teherrel parkol

22.) A targonca terhelési diagramja erősen megkopott, olvashatatlan

23.) 4 m emelőmagasságú gyalogkíséretű targoncán hiányzik a teher hátraesését megakadályozó védőrács

24.) Egy telephelyen üzemeltetett diesel üzemű, emelővillás targonca nem rendelkezett zárt vezetőfülkével, a targoncában a kezelő stabil helyzetét biztosító szerkezet (biztonsági öv vagy egyéb védelmi megoldás) nem volt, így a targonca felborulása esetén fenn állt a targoncát kezelő munkavállaló súlyos sérülésének reális kockázata. A motortér védőburkolata a hűtőventillátor felőli oldalon hiányzott, így fenn állt a kézzel való benyúlás lehetősége.

25.) A biztonsági övet nem lehetett kihúzni

26.) A targonca tekercsmegfogójából kiguruló 3,8 t tömegű papírtekercs a kamion mellett tartózkodó, a rakodótér előkészítését végző gépkocsivezetőt a járműhöz szorította, súlyos életveszélyes sérülését okozva. A targonca hidraulika rendszere engedte az olajat, törött a megfogó levelek rugózata

Rakodódaru

27.) Rakodódaru nem megfelelő alátétfával

Építési teheremelő

28.)Az építési teheremelő fogadónyílásainál, az 1., 2., és 3. emeleti munkaszinteken a parapetfal építése miatt elbontották a kollektív műszaki védelmet biztosító háromsoros védőkorlátot, amit a fal felépítése után nem helyeztek vissza, így a terhet fogadó munkavállalók leesés elleni védelme nem volt biztosított

Munkaállvány

29.) Ollós emelő – leesés elleni védőkorlát nélkül

30.) 2 munkavállaló átlép a kosárba leesés elleni védelem biztosítása nélkül

31.) Ollós személyemelő védőkorlátjának középső elemét dróttal kötötték fel a felső korlátelemhez. Ezzel a korlát a magasban a munkavégzés során védelmi funkcióját nem látja el

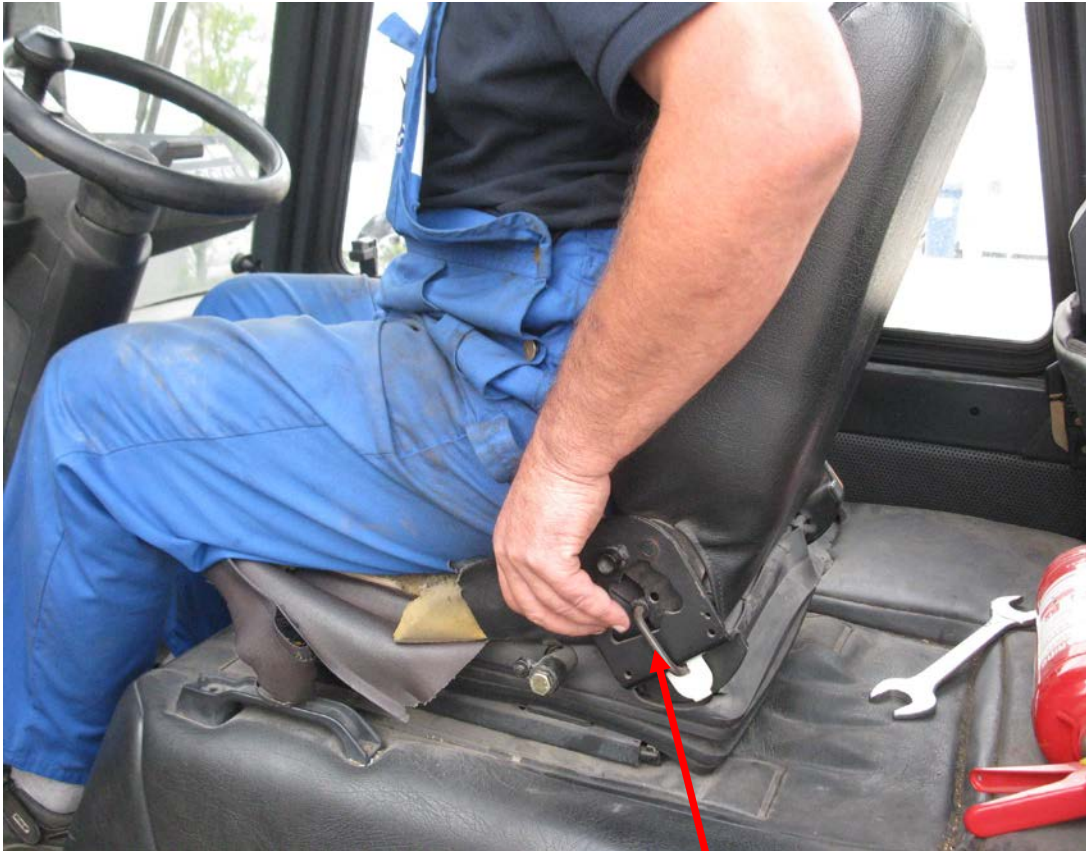
32.) Homlokvillás targoncával szabálytalan személyemelés

33.) Az ellenőrzéskor két fő dolgozott a targoncával a kb. 1.8 m magasságban felemelt villára helyezett rakodólapról szélterelő lemezt szerelt le a kamion vezetőfülkéjének tetejéről. A targonca a bemutatott dokumentumok szerint személyemelésre nem volt vizsgálva. Személyek emelésére alkalmas emelőeszköz, emelőkosár a helyszínen nem volt.

34.) A targonca biztonsági övét rögzítő zárszerkezete hiányzott. Az öv nem volt rendeltetésszerűen használható

35.) A logisztikai munkahelyén egy raktári magas emelésű villástargonca villaágaira egy szabványos műbizonylattal ellátott személyemelő keret volt leltározás céljára felhelyezve. A villaágakhoz történő rögzítést biztosító csapok mindkét oldalon hiányoztak, a jobb oldalon lévő biztosító fül el volt deformálódva.

36.) Az emelendő teher tömegelosztását próbaemeléssel próbálták eltalálni, eközben a gépen két munkavállaló állt

Gépjárműemelő

36. A 3200 kg teherbírású hidraulikus kétoszlopos hidraulikus csápos gépjárműemelőn a „Felemelt teher alá állni tilos!” felirat látható, holott rendeltetése szerint ez esetben alatta kell munkát végezni.

Betonterítő gép

37.) betonpumpa hatókörébe fejvédő sisak nélkül

Rakodógép

38.) Emelőgép üzemmódban, védősisak nélkül

39.) A földmunkagép emelőgép üzemmódban nincs üzembe helyezve, a teherfelvevő eszközök dokumentációja hiányzik

Dokumentáció

40.) A 1,5 t teherbírású targonca fővizsgálatát jogosulatlanul emelőgép ügyintéző végezte, a már visszavont szabvány alapján

Targonca fővizsgálata
Terhelési próba jegyzőkönyv

A vizsgált targonca megnevezése, azonosítása:
STILL 220-K Elektromos
Gy. n. 512 007009744

A terheléspróba az MSZ 16225-85 3.7 és 3.8 pontja szerint történt.

A terheléspróba eredményének összefoglalása: A TARGONCA A VONATKOZÓ
ELŐÍRÁSOKNAK MEGFELELT.

Készült: 2011. augusztus hó 28. nap

A vizsgálatot végezte: [Signature]

[Redacted] ATTILA
emelőgép-ügyintéző
4024 Debrecen [Redacted]
Biz. sz.: PT 5127167

